

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА
ГЕТЬМАНА**

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ОБЛІК І АУДИТ

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 071 Облік і оподаткування

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

**«Теоретичні та практичні аспекти формування звітності зі сталого розвитку
підприємства»**

здобувача Осіпчук Вікторії Сергіївни

Науковий керівник: Ходзицька Валентина Василівна, к.е.н., доцент _____
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ) (підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: Цятковська Олена Віталіївна, д. е. н., доцент
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

Київ 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінки, з яких 84 сторінки складають основний текст. Робота містить 6 таблиць, графічні матеріали та 8 додатків. *«Теоретичні та практичні аспекти формування звітності зі сталого розвитку підприємства»*

Об'єкт дослідження — процес формування нефінансової (ESG) звітності підприємства.

Предмет дослідження — методичні, теоретичні та організаційні підходи до побудови системи збору, обліку, аналізу та узагальнення даних сталого розвитку підприємства.

Мета роботи — теоретичне обґрунтування, аналітична оцінка та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи формування звітності зі сталого розвитку на підприємстві на прикладі ПрАТ «Оболонь».

У дослідженні застосовано методи аналізу і синтезу, системний підхід, статистичний та фінансовий аналіз, порівняння, узагальнення, графічні методи та моделювання. У першому розділі розкрито теоретико-методологічні засади сталого розвитку та міжнародні стандарти нефінансової звітності (GRI, CSRD, ESRS, SASB, TCFD). У другому розділі наведено організаційно-економічну характеристику ПрАТ «Оболонь», проведено фінансово-економічний аналіз за 2022–2024 роки, оцінено екологічні, соціальні та управлінські показники сталого розвитку. Третій розділ містить рекомендації щодо вдосконалення ESG-звітності, інтеграції стандартів ESRS, покращення внутрішнього аудиту та формування моделі інтегрованої звітності підприємства.

Наукова новизна полягає в адаптації сучасних європейських стандартів сталого розвитку до українських підприємств та обґрунтуванні системи показників для оцінки сталості ПрАТ «Оболонь». Практичне значення полягає у можливості використання рекомендацій у формуванні нефінансової звітності та підвищенні прозорості діяльності підприємства.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

1. Узагальнити теоретико-методичні підходи до формування нефінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів GRI, CSRD, ESRS.
2. Дослідити сучасні вимоги та тенденції розвитку ESG-звітності у світі та в Україні.
3. Проаналізувати фінансово-економічні показники та ESG-індикатори ПрАТ «Оболонь» за 2022–2024 рр.
4. Оцінити рівень відповідності підприємства вимогам європейських стандартів зі сталого розвитку.
5. Розробити рекомендації щодо вдосконалення системи збору та структурування ESG-даних, підвищення прозорості та якості звітності.

У дослідженні застосовано методи аналізу і синтезу, системний підхід, статистичний та фінансовий аналіз, порівняння, узагальнення, графічні методи та моделювання.

У першому розділі розкрито теоретико-методологічні засади сталого розвитку та міжнародні стандарти нефінансової звітності (GRI, CSRD, ESRS, SASB, TCFD). У другому розділі проведено організаційно-економічну характеристику ПрАТ «Оболонь», здійснено фінансово-економічний аналіз підприємства за 2022–2024 роки та оцінено екологічні, соціальні та управлінські показники сталого розвитку. Третій розділ містить рекомендації щодо вдосконалення ESG-звітності, інтеграції стандартів ESRS, покращення внутрішнього аудиту та формування моделі інтегрованої звітності підприємства.

Наукова новизна полягає в адаптації сучасних європейських стандартів сталого розвитку до українських підприємств та обґрунтуванні системи показників для оцінки сталості ПрАТ «Оболонь».

Практичне значення полягає у можливості застосування розроблених рекомендацій у формуванні нефінансової звітності, підвищенні прозорості діяльності та посиленні конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: сталий розвиток, ESG, CSRD, ESRS, нефінансова звітність, GRI, екологічні показники, соціальна відповідальність, корпоративне управління.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	5
1.1 Концепція сталого розвитку	5
1.2 Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку	10
1.3 Міжнародні стандарти CSRD, ESRS та їх еволюція	16
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ОБОЛОНЬ»	22
2.1 Організаційно-економічна характеристика та формування облікової політики підприємства	22
2.2 Фінансово-економічний аналіз за 2022–2024 рр.	25
2.3 Аналіз показників сталого розвитку	31
2.4 Оцінка ризиків і можливостей підприємства	36
2.5 Аналіз екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності ПрАТ «Оболонь»	40
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	47
3.1 Впровадження ESG-показників	47
3.2 Формування нефінансового звіту за 2024 рік	52
3.3 Внутрішній аудит звітності зі сталого розвитку	53
3.4 Інтегрована звітність відповідно до CSRD	55
3.5 Практичні рекомендації та очікуваний ефект від удосконалення систем звітності зі сталого розвитку	64
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
ДОДАТКИ	74

ВСТУП

В українському бізнес-середовищі інтерес до звітності зі сталого розвитку зумовлений інтеграцією країни до європейського економічного простору, розвитком експортних зв'язків, підвищенням вимог міжнародних партнерів. Особливого значення це набуває для великих виробничих підприємств, які мають суттєвий вплив на довкілля та суспільство.

В умовах глобальних економічних змін розвиток підприємств дедалі більше залежить не тільки від їх здатності утримувати фінансову стабільність, але й забезпечувати відповідальне ставлення до навколишнього середовища, суспільства та власних працівників. Концепція сталого розвитку, яка активно імплементується в міжнародному бізнес-середовищі з кінця XX століття, стала необхідною передумовою конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та довгострокового стратегічного успіху підприємств. Її ключовою ідеєю є гармонійне поєднання економічних, екологічних та соціальних інтересів, що формує підґрунтя для побудови ефективної нефінансової звітності.

Методи дослідження включають аналіз, синтез, економічне моделювання, системний підхід, порівняння та узагальнення.

Метою магістерської роботи є теоретичне обґрунтування, аналіз та розроблення рекомендацій щодо вдосконалення системи формування звітності сталого розвитку на підприємстві, на прикладі ПрАТ «Оболонь».

Об'єктом дослідження є процес формування нефінансової звітності на підприємстві. Предметом дослідження — методичні, теоретичні та організаційні підходи до побудови системи збору, обліку та узагальнення даних сталого розвитку.

Одним із таких підприємств є ПрАТ «Оболонь» — провідний виробник пива та безалкогольних напоїв в Україні. Компанія має великий експортний потенціал, розвинуті виробничі потужності та значний екологічний і соціальний вплив, що робить дослідження її нефінансової звітності актуальним.

Підвищення ролі нефінансової звітності зумовлене також посиленням вимог міжнародних регуляторів. Прийняття у Європейському Союзі Директиви CSRD та Європейських стандартів сталого розвитку ESRS визначило нові правила щодо розкриття інформації підприємствами. Відповідно до цих вимог компанії мають системно збирати дані щодо свого впливу на екологію, соціальну сферу, корпоративне управління, здійснювати оцінку ризиків та оприлюднювати нефінансові показники у структурованому форматі.

Практичне значення дослідження полягає у формуванні пропозицій щодо вдосконалення облікових процедур з метою успішної інтеграції підприємства до сучасної системи ESG-звітності.

У світі спостерігається системне зміщення акцентів у корпоративному управлінні від традиційних фінансових показників до комплексної оцінки впливу підприємства на довкілля (Environmental), соціальну сферу (Social) та систему управління (Governance). ESG-підходи стали важливими критеріями для інвесторів, кредитних установ, стратегічних партнерів, міжнародних організацій, а також для споживачів, які очікують прозорості та відповідального бізнесу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЗВІТНОСТІ

1.1 Концепція сталого розвитку

Сталий розвиток є однією з ключових концепцій сучасної економічної теорії та практики управління, що охоплює взаємозв'язок економічного зростання, соціального добробуту та збереження довкілля. Його еволюція відображає зміни у світовому економічному розвитку, посилення екологічних загроз, зростання відповідальності бізнесу та необхідність забезпечення балансу між інтересами майбутніх і теперішніх поколінь [21, с. 28].

Перший етап становлення концепції припадає на 1970–1980-ті роки, коли світова спільнота зіткнулася з наслідками надмірної індустріалізації, деградації земель, виснаження природних ресурсів та забруднення середовища. У цей період з'явилися перші фундаментальні документи, зокрема звіт Римського клубу «Межі зростання» (1972), який підкреслив обмеженість природних ресурсів та неспроможність лінійної моделі виробництва підтримувати економічне зростання у довгостроковій перспективі [21, с. 27].

Рубіжним моментом стало визначення сталого розвитку у Доповіді Брундтланд (1987), де він описується як розвиток, що забезпечує потреби нинішнього покоління без загрози для потреб майбутніх. З цього часу концепція перестала бути лише екологічною і перетворилася на інтегральну модель, що охоплює економічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємств.

У 1990–2000-х роках виникла концепція «Triple Bottom Line» (Елкінгтон), що стала основою сучасної корпоративної стійкості. Вона визначає три ключові компоненти успішного підприємства:

економічну результативність (Profit), соціальну відповідальність (People) та екологічну безпеку (Planet). Паралельно розвивалася модель «створеної цінності» (Shared Value), яка доводить, що соціальні та екологічні інвестиції не лише не знижують прибуток, а й формують нові конкурентні переваги [19, с. 208].

Важливою складовою теоретичного базису є стейкхолдерний підхід (Фрімен), який розглядає підприємство як систему взаємодії з широким колом зацікавлених сторін: працівників, споживачів, місцевих громад, державних органів, інвесторів та партнерів. Оскільки вплив підприємства є багатовекторним, управління сталим розвитком передбачає балансування інтересів усіх стейкхолдерів.

Зростаюча увага до екологічних наслідків виробництва сприяла розвитку концепції циркулярної економіки, що передбачає замкнені цикли використання ресурсів, мінімізацію відходів, повторне застосування матеріалів та енергоефективність виробничих процесів. Цей підхід є особливо актуальним для виробничих підприємств, які використовують значні обсяги води, енергії та сировини.

З 2015 року концепція сталого розвитку перейшла у нову фазу – ESG-орієнтованого управління. ESG-фактори (Environmental, Social, Governance) стали основою для оцінки довгострокової ефективності підприємства. Основні екологічні аспекти включають викиди парникових газів, використання енергії, управління водними ресурсами, поводження з відходами та біорізноманіття. Соціальні аспекти охоплюють умови праці, розвиток персоналу, охорону здоров'я, права людини, рівність та взаємодію з громадами. Управлінський компонент передбачає прозорість управління, антикорупційну політику, корпоративну етику та структуру органів управління [3, с. 34].

Етап 2023–2025 років є найбільш значущим у розвитку концепції. Європейський Союз ухвалив Директиву CSRD та стандарти ESRS, які зробили нефінансову звітність обов’язковою для тисяч компаній. У 2025 році реформою “ESG Omnibus” було підвищено пороги обов’язковості, спрощено частину вимог і впроваджено добровільні стандарти для МСП. Це вплинуло на глобальні ринки та спричинило оновлення стратегій нефінансової прозорості у країнах-партнерах ЄС, включно з Україною [7, с. 82]. Сучасний теоретичний підхід визначає сталий розвиток підприємства як багатовимірну систему управління ризиками, ресурсами, соціальними процесами та корпоративною культурою, що забезпечує довгострокову конкурентоспроможність і мінімізує негативний вплив на довкілля.

Однією з фундаментальних засад сталого розвитку є інтеграція наукових підходів, що сформувалися у межах різних економічних шкіл. Неокласична школа акцентує увагу на раціональному розподілі обмежених ресурсів, тоді як інституціональна економіка підкреслює роль формальних і неформальних правил, що визначають поведінку економічних агентів. Екологічна економіка (Г. Дейлі, Р. Костанца) стала теоретичним фундаментом для розуміння екологічних меж зростання та необхідності гармонізації інтересів людини і природи. Представники цієї школи довели, що природні ресурси — це не лише фактори виробництва, а й критичні елементи екосистемних послуг, без яких неможливе життя [9, с. 64].

У менеджменті сталий розвиток розглядається як система стратегічного управління, що орієнтує підприємство на довгострокові цілі, зменшення ризиків і формування нових конкурентних переваг. Для цього застосовуються такі інструменти: екологічний аудит, оцінка життєвого циклу продукту, управління стейкхолдерами, соціальний аудит, ESG-рейтинги, процедура due diligence у ланцюгах постачання.

У виробничих компаніях особливого значення набуває енергоефективність, скорочення викидів, мінімізація відходів та оптимізація процесів логістики. Для підприємств галузі напоїв (до яких належить ПрАТ «Оболонь») характерними є високий рівень водоспоживання, використання скляної та полімерної тари, інтенсивна транспортна логістика та масштабні ланцюги постачання. Це робить питання сталості стратегічно важливими не лише для іміджу, а й для економічної ефективності.

Високий рівень деталізації отримали моделі, що пояснюють механізми сталого розвитку в глобальному масштабі. Модель «Стале суспільство 2050» Європейської комісії визначає, що розвиток можливий лише за умов повної декарбонізації, масштабного переходу до відновлюваної енергії та переходу до циркулярної економіки. Світовий банк і ООН наголошують на важливості соціального виміру сталого розвитку, включаючи освіту, гендерну рівність, соціальний діалог, охорону праці, розвиток людського капіталу та боротьбу з бідністю [12, с. 76].

Міжнародна організація праці (МОП) акцентує на гідній праці та безпеці персоналу як основі соціальної складової. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) визначає необхідність належного корпоративного управління та антикорупційної політики. Саме стандарти ОЕСР щодо корпоративного управління стали базою для G-компоненти ESG.

Попри значні переваги, концепція сталого розвитку має і критику. Частина дослідників вважає її занадто загальною та декларативною. Інші зазначають, що сталий розвиток може стати бар'єром для інновацій через додаткові витрати. Однак більшість науковців погоджується, що витрати на сталий розвиток є довгостроковими інвестиціями, а не тягарем.

Соціальна економіка стала продовженням цього підходу, зосередившись на якості життя, соціальній справедливості та добробуті населення. У межах сучасних наукових дискурсів зростає роль міждисциплінарних досліджень, які поєднують елементи соціології, екології, менеджменту, поведінкових наук, психології організацій та теорії ризиків [14, с. 94]. У табл. 1.1 наведено, як саме відбувався еволюційний процес сталого розвитку.

Таблиця 1.1 - Еволюція концепції сталого розвитку

Період	Основні події	Теоретичний зміст	Вплив на бізнес
1970–1980-ті	«Межі зростання», Стокгольмська конференція	Екологічна економіка	Відсутність вимог
1987	Доповідь Брундтланд	Сталий розвиток	Поява КСВ
1992–2002	Саміт Землі, Йоганнесбург	Глобальні екостратегії	Перші екозвіти
2000–2015	Triple Bottom Line, Shared Value	Економіка– соціум–довкілля	Добровільна звітність
2015–2025	ESG- орієнтований етап	Стандартизація, аудит	Обов’язкова нефінансова звітність

Джерело: згруповано за інформацією [14, с. 94]

Особливо це важливо для таких підприємств, як ПрАТ «Оболонь», які використовують значні водні, енергетичні та матеріальні ресурси, взаємодіють з великою кількістю стейкхолдерів та здійснюють експортні операції.

1.2 Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку

У міжнародній практиці сформувалися різні системи стандартів, що забезпечують уніфікацію та порівнянність нефінансової інформації. Найвпливовішими є GRI Standards, ESRS, SASB, TCFD та інтегрована звітність IIRC. Кожна з них має специфічні цілі, підходи та рівень деталізації [18, с. 97].

GRI Standards є глобальним еталоном нефінансової звітності. Вони охоплюють економічні, екологічні та соціальні показники, а їхнім ключовим принципом є аналіз впливу підприємства на стейкхолдерів. Стандарти містять універсальні розкриття (GRI 1–3), тематичні стандарти (економіка, екологія, соціальна сфера) та галузеві модулі. Їхньою перевагою є гнучкість, проте недоліком — відсутність обов'язковості аудиту та складність збору даних для великих підприємств.

Європейські стандарти ESRS, розроблені у межах CSRD, є найбільш вимогливою системою звітності у світі. Вони відображають принцип подвійної суттєвості: компанія повинна розкривати не лише вплив на довкілля та суспільство, а й те, як ці фактори впливають на її діяльність. Стандарти ESRS передбачають понад тисячу показників, охоплюють клімат, енергію, воду, біорізноманіття, людський капітал, громади, ланцюги постачання, корпоративне управління, етику й антикорупцію. Звітність має бути верифікована аудиторами та подана у цифровому форматі XBRL [6, с. 22].

У 2025 році ЄС переглянув вимоги CSRD, ухваливши пакет “ESG Omnibus”, який підвищив пороги обов'язкової звітності (до ~1750 працівників, €150 млн доходу), запровадив добровільні стандарти для МСП (VSME) та спростив низку показників. Однак

ключові вимоги — подвійна суттєвість, аудит, цифровізація — залишилися незмінними [5, с. 83].

Стандарти SASB орієнтовані на інвесторів і враховують фінансово значущі ESG-ризики у різних галузях. Для харчової та напоївної промисловості основними є енергоефективність, водокористування, вплив пакування, викиди та безпека ланцюгів постачання.

TCFD є основою кліматичної звітності у світі. Він передбачає розкриття кліматичних ризиків, оцінку сценаріїв глобального потепління та адаптаційні стратегії. У 2023–2025 роках TCFD був повністю інтегрований в ESRS E1 [16, с. 44].

Інтегрована звітність IIRC комбінує фінансові та нефінансові показники, демонструючи здатність підприємства створювати цінність у довгостроковому періоді. Для українських підприємств стандарти міжнародної звітності є важливими для співпраці з ЄС, підвищення інвестиційної привабливості, управління ризиками та формування довіри серед зацікавлених сторін. ПрАТ «Оболонь» може застосовувати GRI для широких нефінансових розкриттів, ESRS — як вимогу зовнішнього ринку, TCFD — для оцінки кліматичних ризиків, SASB — для галузевих показників.

У сучасних умовах глобалізації корпоративна звітність зі сталого розвитку набула статусу ключового інструменту забезпечення прозорості, підвищення довіри інвесторів та зміцнення конкурентоспроможності підприємств. Міжнародні підходи до формування нефінансової звітності суттєво різняться залежно від регіону, рівня економічного розвитку, галузевих особливостей та цілей регуляторної політики. Незважаючи на ці відмінності, спільною тенденцією є посилення вимог до екологічної, соціальної та управлінської інформації, її цифровізації, верифікації та уніфікації.

Міжнародна система регулювання звітності зі сталого розвитку сформована на основі кількох впливових стандартів. Найбільш відомими є GRI Standards, розроблені Global Reporting Initiative, які вважаються універсальним інструментом нефінансової звітності у світі. Їх застосовують понад 10 тисяч компаній у 150 країнах. Стандарти GRI будуються на принципах повноти, збалансованості, зіставності, своєчасності та достовірності. Вони орієнтовані на вплив підприємства на довкілля та суспільство, акцентують увагу на правах людини, охороні праці, гендерній рівності, управлінні відходами, викидах CO₂, використанні енергії та води. Європейська система стандартів ESRS, затверджена Європейською комісією у 2023 році, є найжорсткішою та найструктурованішою у світі. Вона охоплює два блоки: загальні стандарти (ESRS 1–2) та тематичні стандарти (E, S, G). Однією з ключових відмінностей ESRS є застосування принципу подвійної суттєвості — компанія зобов'язана аналізувати як вплив своєї діяльності на довкілля й суспільство, так і вплив зовнішніх ESG-факторів на її бізнес-модель, фінансові показники та стратегічний розвиток [11, с. 4].

Застосування ESRS стало обов'язковим після впровадження Директиви CSRD, яка замінила NFRD. У 2025 році ЄС ухвалив пакет “ESG Omnibus”, що переглянув пороги обов'язкової звітності, спростив окремі показники, але зберіг базові вимоги щодо аудиту, цифрового формату XBRL та подвійної суттєвості. Це означає, що великі підприємства ЄС, а також компанії третіх країн, які працюють на європейському ринку, мають відповідати новим вимогам [8, с. 52].

Стандарти SASB (США) мають вузько галузевий характер та орієнтовані на інвесторів. На відміну від GRI, вони запроваджують поняття фінансової суттєвості, тобто оцінки тих ESG-факторів, які мають прямий вплив на рентабельність, ліквідність та операційні

ризика підприємства. Для сектору виробництва напоїв SASB виділяє такі критичні теми: водоспоживання, енергоефективність, упаковка, вуглецевий слід, стійкість ланцюгів постачання, безпечність продукції та дотримання стандартів харчової промисловості.

TCFD (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures) — це міжнародна ініціатива, зосереджена виключно на кліматичних ризиках. Вона вимагає розкриття інформації про фізичні, перехідні, технологічні та регуляторні ризики, що пов'язані зі змінами клімату. Рекомендації TCFD стали основою для кліматичних стандартів ESRS E1 і тепер є обов'язковими для європейських компаній [8, с. 53].

Модель інтегрованої звітності IIRC поєднує фінансові та нефінансові дані. Вона акцентує увагу на шести видах капіталу: фінансовому, виробничому, людському, природному, інтелектуальному та соціальному. Ця модель демонструє здатність підприємства створювати довгострокову цінність, враховуючи всі ресурси, що використовуються в бізнесі.

Оскільки ESRS є найбільш масштабним стандартом, доцільно детальніше розглянути його структуру.

ESRS поділяються на такі категорії:

1. Загальні стандарти:

- ESRS 1 — Загальні вимоги
- ESRS 2 — Загальні розкриття

2. Екологічні стандарти (E):

- ESRS E1 — Клімат
- ESRS E2 — Забруднення довкілля
- ESRS E3 — Водні та морські ресурси
- ESRS E4 — Біорізноманіття
- ESRS E5 — Використання ресурсів та кругова економіка

3. Соціальні стандарти (S):

- ESRS S1 — Працівники підприємства
- ESRS S2 — Працівники ланцюгів постачання
- ESRS S3 — Уразливі групи
- ESRS S4 — Громади

4. Управлінські стандарти (G):

- ESRS G1 — Корпоративна культура та управління [21, с. 76].

Найважливішим аспектом ESRS є цільова інтеграція зі стратегією підприємства. Компанія повинна пояснити, як ESG-фактори впливають на: бізнес-модель; ризики; стратегію; управління; фінансові показники; інвестиційні рішення

Директива CSRD є унікальною тим, що поширюється не лише на компанії ЄС, але й на підприємства третіх країн, які здійснюють: експорт у ЄС, мають дочірні компанії в ЄС, обліковуються на європейських фондових біржах, перебувають у ланцюгах постачання європейських корпорацій [15, с. 24].

Це означає, що навіть українські підприємства, які не підпадають під обов'язкову звітність у межах українського законодавства, мусять відповідати стандартам ESRS, якщо вони працюють з європейськими партнерами. CSRD Omnibus 2025: ключові зміни. У 2025 році Європейська комісія ухвалила пакет уточнень CSRD, що отримав назву “ESG Omnibus”. До ключових змін належать: підвищення порогових критеріїв (до ~1750 працівників, €150 млн доходу, €80 млн активів); введення добровільних стандартів VSME для малих і середніх підприємств; спрощення окремих вимог щодо ланцюгів постачання; диференціація підходів до високоризикових та низькоризикових галузей; уточнення вимог до аудиторських процедур [13, с. 67]. Важливо, що Omnibus не скасував ключових вимог CSRD: подвійна суттєвість, аудит, XBRL-формат, повна цифровізація звітності, розкриття кліматичних даних. Тепер зведемо все вищі

перераховані моделі до порівняння основних моделей сталого розвитку, які надані у табл. 1.2., а також у табл. 1.3 зведемо порівняння міжнародних стандартів нефінансової звітності.

Таблиця 1.2 - Порівняння основних моделей сталого розвитку

Модель	Сутність	Переваги	Обмеження
Triple Bottom Line	Баланс People–Planet–Profit	Комплексність	Без точних індикаторів
Стейкхолдерна	Орієнтація на всі групи зацікавлених сторін	Прозорість	Складність впровадження
Циркулярна економіка	Замкнені цикли ресурсів	Мінімізація відходів	Висока вартість
Shared Value	Спільна економічна й соціальна цінність	Інновації та стабільність	Залежність від культури

Джерело: згруповано за інформацією [13, с. 67]

Таблиця 1.3 - Порівняння міжнародних стандартів нефінансової звітності

Критерій	GRI	ESRS	SASB	TCFD	IIRC
Обов'язковість	Добровільні	Обов'язкові	Добровільні, галузеві	Частково	Добровільні
Орієнтація	Стейкхолдери	Стейкхолдери + регулятори	Інвестори	Кліматичні ризики	Стратегія

Аудит	Не вимагається	Обов'язковий	Можливий	Залежить від країни	Не вимага- ється
-------	-------------------	--------------	----------	---------------------------	------------------------

Джерело: згруповано за інформацією [13, с. 67]

1.3 Міжнародні стандарти CSRD, ESRS та їх еволюція

Нормативно-правова база сталого розвитку в Україні включає низку законів, що регулюють екологічну, соціальну та управлінську політику підприємств. Основу формує Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», який визначає обов'язковість Звіту про управління. Він включає інформацію про основні ризики, екологічні аспекти, персонал, соціальний діалог, управлінські процедури та антикорупційні заходи [4, с. 52].

Закон «Про охорону навколишнього природного середовища» встановлює правила контролю за викидами, відходами, водокористуванням, хімічними речовинами, екологічним аудитом та моніторингом. Закон «Про управління відходами» (2023) гармонізує українське законодавство із директивами ЄС та впроваджує розширену відповідальність виробника, електронні реєстри та цифрову звітність. Закон «Про охорону праці» регулює безпеку виробництва. Закон «Про запобігання корупції» визначає вимоги до корпоративного управління.

Українські підприємства подають низку державних форм звітності: 1-відходи, 2ТП-водгосп, декларації про парникові гази, статистичні форми Держстату, звітність Держпраці [11, с. 32].

Європейське законодавство представлено Директивою NFRD (2014), Директивою CSRD (2022), стандартами ESRS (2023) та реформою ESG Omnibus (2025). У 2025 році переглянуто пороги,

введено стандарти VSME, спрощено окремі вимоги, але збережено принципи подвійної суттєвості, цифровізації та аудиту.

Для ПрАТ «Оболонь» нормативна база визначає обов'язки щодо екологічного менеджменту, соціального захисту працівників, антикорупційної політики, ведення статистичної та екологічної звітності, адаптації до ESRS та підтвердження даних через аудит. Сталий розвиток стає основою стратегічної стійкості та міжнародної конкурентоспроможності підприємства [14, с. 76].

В Україні правове регулювання сталого розвитку здійснюється через низку законів, підзаконних актів, державних програм і стандартів. Провідну роль відіграють:

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»

Закріплює основні принципи екологічної політики, включаючи: раціональне використання природних ресурсів; зменшення негативного впливу на довкілля; екологічну експертизу; оцінку впливу на довкілля (ОВД); державний контроль.

Підприємства зобов'язані вести облік викидів, відходів, використання води та енергії, а також подавати звітність у відповідні державні органи.

2. Закон України «Про управління відходами» (2023) один із найважливіших актів для виробничих підприємств. Він імплементує положення Директиви 2008/98/ЄС та передбачає: перехід до циркулярної економіки; введення розширеної відповідальності виробника (РВВ); обов'язкову реєстрацію відходів у державному електронному реєстрі; картування потоків відходів; цифрові паспорти відходів; заборону на захоронення частини відходів.

Для ПрАТ «Оболонь», яке використовує значні обсяги упаковки (скло, полімери, метал), цей закон має стратегічне значення [6, с. 76].

3. Закон України «Про охорону праці» Формує основи соціального блоку ESG. Визначає: вимоги до безпеки виробництва; навчання та інструктаж персоналу; атестацію робочих місць; облік нещасних випадків; соціальний захист працівників.

4. Закон України «Про запобігання корупції» регулює G-компонент ESG, визначає: політику конфлікту інтересів антикорупційні програми; відповідальність керівництва; прозорість корпоративного управління.

5. Закон «Про енергетичну ефективність» та пов'язані підзаконні акти передбачають: енергетичні аудити; планування енергоефективності; вимоги до промислових об'єктів; системи енергоменеджменту.

6. Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» визначає вимоги до Звіту про управління, який включає: екологічні ризики; виробничі ризики; соціальні показники; управлінську інформацію.

Цей звіт є фактичною формою нефінансової звітності українських підприємств. Державні форми екологічної та соціальної звітності:

Українські підприємства зобов'язані подавати низку державних звітів:

- 1-відходи — обсяги утворення та обробки відходів
- 2-ТП (водгосп) — використання води
- Форма про викиди парникових газів
- Звітність Держпраці — нещасні випадки, травматизм
- Форми Держстату — праця, персонал, соціальна сфера

Ці форми є передумовою для побудови внутрішньої ESG-аналітики.

Європейська система регулювання сталого розвитку значно складніша й структурованіша [6, с. 37]. Основу формують:

1. Директива NFRD (2014) - запровадила нефінансову звітність, але мала обмежене застосування.

2. Директива CSRD (2022) - зобов'язує компанії розкривати нефінансову інформацію за єдиними стандартами ESRS. Основні вимоги: аудит ESG-даних; цифровий формат XBRL; подвійна суттєвість; повна інтеграція з фінансовою звітністю.

3. Стандарти ESRS (2023) - містять понад 1000 показників, включають: клімат; воду; біорізноманіття; соціальні питання; ланцюги постачання; корпоративне управління [19, с. 76].

4. ESG Omnibus 2025 - реформа, яка: підвищила порогові критерії; спростила вимоги для окремих секторів; запровадила добровільні стандарти VSME; уточнила вимоги до ланцюгів постачання; залишила незмінними базові вимоги CSRD. Для українських експортерів — це фактично обов'язкові правила, навіть якщо в Україні вони ще не діють

Українські підприємства стикаються з значною кількістю проблем під час переходу до ESG-системи: нестача цифрових інструментів; недостатня компетентність персоналу; фрагментарність законодавства; складність збору екологічних даних; відсутність національного реєстру нефінансової звітності; ризик втрати партнерів у ЄС при невідповідності ESRS

Для ПрАТ «Оболонь» ключовими викликами є: високі обсяги водокористування; управління упаковкою; енергоспоживання; відповідність ланцюга постачання вимогам ЄС; запровадження аудиту ESG-даних [11, с. 76].

У теоретичному розділі досліджено сутність, еволюцію та методологічні засади сталого розвитку, систематизовано головні

напрями та моделі корпоративної звітності, а також розкрито нормативно-правові основи регулювання сталого розвитку в Україні та Європейському Союзі. Аналіз показує, що концепція сталого розвитку трансформувалася з екологічної доктрини у комплексну парадигму стратегічного управління, що охоплює економічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємства.

Міжнародні стандарти звітності (GRI, ESRS, SASB, TCFD, IIRC) забезпечують уніфікацію, прозорість і порівнянність нефінансової інформації. Особливо вагому роль відіграють стандарти ESRS, що стали основою реформованої системи корпоративної звітності в Європейському Союзі та визначають глобальні тренди 2024–2025 років. У свою чергу, українська система регулювання, хоча й перебуває на етапі активної трансформації, поступово адаптується до європейських вимог, формуючи нормативну базу, що орієнтована на екологічну відповідальність, соціальний захист та належне корпоративне управління [13, с. 76].

Водночас аналіз виявив низку викликів, пов'язаних із цифровізацією звітності, відсутністю комплексної національної системи ESG-регулювання, обмеженими можливостями аудиту та складністю збору екологічних даних. Ці виклики є особливо значущими для великих виробничих підприємств, таких як ПрАТ «Оболонь», діяльність яких характеризується масштабним використанням природних ресурсів, великими обсягами упаковки, енергоспоживанням і складними ланцюгами постачання.

Таким чином, сталий розвиток стає ключовою умовою довгострокової конкурентоспроможності підприємств, а корпоративна звітність зі сталого розвитку — інструментом підвищення довіри інвесторів, партнерів та суспільства. Теоретичні засади, розглянуті в розділі, формують основу для проведення подальшого аналізу

діяльності підприємства та обґрунтування практичних рекомендацій щодо впровадження ESG-підходів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ОБОЛОНЬ»

2.1 Організаційно-економічна характеристика та формування облікової політики підприємства

Приватне акціонерне товариство «Оболонь» є одним із найпотужніших виробників пива та безалкогольних напоїв не тільки в Україні, але й у Східній Європі. За понад 45 років існування підприємство пройшло кілька стратегічних етапів трансформації, демонструючи здатність адаптуватися до економічних криз, політичних змін, ринкових викликів та технологічної модернізації.

Передумови створення підприємства та початковий етап розвитку (1970–1980). Створення підприємства було зумовлене промисловою потребою Радянського Союзу у розширенні потужностей пивоваріння. У 1970-х роках у Києві було ухвалено рішення про будівництво нового заводу на базі найкращих німецьких технологій. Для реалізації проєкту було залучено:

- чеське та німецьке обладнання компаній Krones, KHS, Ziemann;
- новітні методи охолодження та фільтрації;
- сучасні на той час системи автоматизації. Важливою умовою стало розташування підприємства на території з природними артезіанськими водами високої якості — це й досі є унікальною перевагою «Оболоні» [9, с. 12].

Завод був введений в експлуатацію у 1980 році під назвою «Київський пивзавод №3» і одразу став одним із найбільш технічно оснащених виробництв у СРСР. Уже у перші роки підприємство випускало понад 2 млн гектолітрів продукції на рік. Перший етап ринкової трансформації та становлення бренду відбувся (1991–2000).

Після здобуття Україною незалежності підприємство пережило масштабну реформу:

- 1992 — реорганізація у Акціонерне товариство «Оболонь»;
- запуск власної торгової марки з тоді новим для ринку дизайном;
- формування стратегії експорту;
- модернізація виробничих ліній у складних економічних умовах 90-х.

Підприємство стало піонером експорту українського пива. Уже до 1998 року продукція ПрАТ «Оболонь» постачалася більш ніж у 35 країн світу, включаючи:

- Ізраїль,
- Польщу,
- Німеччину,
- США,
- країни Балтії.

Це стало основою для майбутньої міжнародної репутації бренду.

Модернізація виробництва та стратегічне зростання (2000–2010). У 2000-х роках підприємство здійснило найбільшу в історії модернізацію:

- встановлено високошвидкісні лінії розливу у скло та ПЕТ (до 60 000 пляшок/год);
- запроваджено системи ISO 9001, ISO 22000, HACCP;

- розширено асортимент безалкогольних напоїв та мінеральної води;
- будівництво заводу у Бердичеві та реконструкція виробництва у Красилові;
- створено підрозділ із виготовлення ПЕТ-преформ та тари.

Цей період характеризується швидким зростанням виробничих потужностей — до 10 млн гектолітрів продукції щороку [17, с. 86]. Адаптація до економічних криз та нові ринки відбувався (2010–2020).

Після кризи 2008 року підприємство стало більш орієнтованим на:

- енергоефективність;
- оптимізацію витрат;
- гнучкість у логістиці;
- підвищення якості продукції.

У 2014–2020 роках ПрАТ «Оболонь» зберегла позиції, незважаючи на:

- падіння купівельної спроможності населення;
- зміну валютного середовища;
- втрату частини ринків через військові дії;
- зростання конкуренції з боку міжнародних корпорацій, зокрема AB InBev та Carlsberg Group.

Компанія інвестувала у цифровізацію виробництва:

- автоматизацію ліній контрольного пакування;
- впровадження ERP-системи для обліку;
- цифровий моніторинг технологічних процесів.

Діяльність підприємства в умовах війни (2022–2024).

Повномасштабне вторгнення РФ стало серйозним викликом для харчової промисловості. Але ПрАТ «Оболонь»:

- не припинила виробництва жодного дня;

- переорієнтувала логістику через західний кордон;
- збільшила виробництво води для гуманітарних потреб;
- підтримала ЗСУ на понад 14 млн грн;
- реалізувала проєкт швидкої реконструкції складів після пошкоджень.

Виробничі потужності у 2024 році досягли:

- 9,2 млн гектолітрів продукції,
- понад 80 країн експорту,
- понад 3 200 працівників.

Конкурентні переваги ПрАТ «Оболонь»

1. Доступ до власних артезіанських джерел.
2. Повний цикл виробництва від сировини до тара-пакування.
3. Експортна модель, що забезпечує валютну виручку.
4. Розвинена мережа логістичних центрів.
5. Модернізовані виробничі лінії.
6. Впроваджені стандарти ISO та HACCP.
7. Висока репутація бренду, особливо на ринках ЄС та США.
8. Активність у напрямі ESG та готовність до CSRD/ESRS.

2.2 Фінансово-економічний аналіз за 2022–2024 рр.

Організаційна структура ПрАТ «Оболонь» сформована з урахуванням специфіки великого виробничого проєктного бізнесу, який вимагає одночасно високої керованості, гнучкості, прозорості та можливості швидкого масштабування. Враховуючи те, що підприємство має понад сорокарічний досвід роботи, організаційна система неодноразово оновлювалася, пристосовуючись до змін економічної кон'юнктури, ринкової ситуації, вимог міжнародних партнерів, розвитку технологій та необхідності дотримання сучасних

стандартів корпоративного управління. Сьогодні структура компанії є складною за своєю побудовою, проте водночас достатньо логічною та ефективною для підтримки масштабних операцій [15, с. 33].

У центрі системи управління знаходяться Загальні збори акціонерів, які визначають стратегічні пріоритети. Цей орган формує напрями довгострокового розвитку, зокрема затверджує інвестиційну стратегію, приймає рішення щодо дивідендної політики, зміни статутного капіталу, реорганізації чи реструктуризації підприємства. Саме на рівні акціонерів ухвалюються найважливіші рішення, які визначають подальший вектор діяльності компанії на роки вперед. Важливо підкреслити, що для ПрАТ «Оболоні» притаманна стабільність власників, що формує сталість управлінських рішень та підвищує довіру до бренду.

Наступним рівнем управління є Наглядова рада, яка здійснює контроль над діяльністю правління та забезпечує відповідність корпоративного управління принципам прозорості, підзвітності та відповідальності. У структурі Наглядової ради функціонують декілька ключових комітетів, серед яких Комітет з аудиту, Комітет з управління ризиками, Комітет з мотивації та винагород, а також сучасний ESG-комітет, створений у відповідь на нові вимоги європейського законодавства (CSRD, ESRS). Саме Наглядова рада оцінює ефективність управлінських рішень, аналізує ризики та схвалює найважливіші корпоративні зміни [18, с. 56].

Ще один ключовий елемент управління — Правління підприємства, яке відповідає за оперативне керівництво. До складу правління входять генеральний директор, фінансовий директор, комерційний директор, директор з виробництва, директор із маркетингу та директор з персоналу. Правління забезпечує реалізацію стратегічних рішень на практиці, координує діяльність департаментів,

формує річні бюджети та відповідає за інвестиційні програми, модернізацію виробничих ліній, впровадження інновацій та управління витратами.

Далі структура поділяється на функціональні департаменти, що забезпечують чіткий розподіл відповідальності та високий рівень спеціалізації. Розглянемо їх значно детальніше — у широкому академічному форматі.

Департамент виробництва як ключова ланка операційної системи компанії є найбільшим та найскладнішим у структурі підприємства, адже саме він забезпечує виконання основної місії компанії — виробництво якісної продукції пивоварної та безалкогольної галузі. Виробничі процеси ПрАТ «Оболонь» організовані таким чином, щоб гарантувати безперервність циклів, стабільність якості та мінімізацію технологічних втрат.

Виробничий департамент включає варильне виробництво, відділення основного та доброджувального бродіння, технологічні лінії фільтрації, цехи розливу у скло, ПЕТ та алюмінієві банки, а також підрозділи пакування, маркування та складування готової продукції. Кожен цех працює за чітко встановленими нормативами, що відповідають міжнародним стандартам ISO та HACCP. Сучасні автоматизовані системи забезпечують точний контроль температурних режимів, тиску, тривалості процесів та якості сировини на кожному етапі. Завдяки цьому підприємство здатне виробляти продукцію стабільного смаку та бездоганної якості навіть при значних обсягах виробництва. На момент 2024 року річні виробничі потужності підприємства становлять понад 9 млн гектолітрів продукції, що дозволяє ПрАТ «Оболоні» стабільно утримувати позиції в трійці найбільших українських виробників пива та безалкогольних напоїв. Важливим компонентом виробничого департаменту є власні

лабораторні комплекси, де здійснюється контроль сировини, проміжних продуктів та готової продукції. Лабораторії підприємства оснащені сучасним обладнанням для хімічного, мікробіологічного та сенсорного аналізу [7, с. 11].

Департамент логістики та дистрибуції. Логістика для підприємства такого масштабу, як ПрАТ «Оболонь», є критично важливою складовою. Підприємство має одну з найбільш розгалужених логістичних систем у галузі, оскільки постачає продукцію не тільки по всій території України, але й у понад 80 країн світу. До структури логістичного департаменту входять транспортні підрозділи, склади з високостелажними системами, автоматизовані дистрибуційні центри, блок планування та GPS-моніторингу. Склади підприємства оснащені сучасними WMS-системами, що дають змогу відстежувати переміщення кожної одиниці товару, оптимізувати простір, контролювати залишки та забезпечувати точність відвантажень. Після початку воєнних подій підприємство значною мірою перебудувало логістичні маршрути, переорієнтувавши експорт з південних портів на західні прикордонні переходи. Незважаючи на складні умови, логістичний департамент зумів забезпечити безперервність транспортних потоків та зберегти рівень експорту у 2023–2024 роках.

Фінансовий департамент відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності діяльності підприємства. Структура департаменту включає бухгалтерію, управлінський облік, планово-економічний відділ, казначейство, бюджетний комітет, служби внутрішнього аудиту та відділ управління ризиками. Кожен із цих підрозділів виконує чітко визначені функції, що дозволяє забезпечити контроль за фінансовими потоками, оптимізацію витрат, формування бюджету та забезпечення інвестиційної привабливості компанії.

Фінансовий департамент ПрАТ «Оболонь» запровадив сучасні цифрові рішення, серед яких автоматизована система бюджетування, ERP-модулі обліку витрат, система моніторингу виробничих KPI, інструменти аналізу рентабельності продукції та управління ціноутворенням. Завдяки професійній роботі департаменту підприємство протягом останніх років демонструє стійкі фінансові показники, у тому числі зростання EBITDA, підвищення ефективності витрат та стабільну рентабельність у межах 8–13% залежно від року [14, с. 57].

Маркетинговий департамент відповідає за стратегічне управління портфелем брендів підприємства, аналіз ринку, розробку нових продуктів та просування торгових марок на міжнародних ринках. В умовах високої конкуренції маркетингова функція набуває особливої ваги, адже саме вона забезпечує впізнаваність бренду та визначає успіх товарів у довгостроковій перспективі. Підрозділ активно працює над оновленням дизайну упаковки, аналізом споживчих уподобань, формуванням рекламних кампаній, оцінкою ефективності збутових каналів, аналізом поведінки споживачів та формуванням нових категорій продукції, які відповідають світовим трендам (безалкогольне пиво, функціональні напої, натуральні напої без консервантів).

Маркетинг також здійснює широке міжнародне позиціонування продукції ПрАТ «Оболоні», що допомагає підприємству утримувати стабільні експортні обсяги навіть у складні економічні та логістичні періоди.

Департамент персоналу та соціального розвитку. Людський капітал — одна з найважливіших складових успіху ПрАТ «Оболоні». HR-департамент займається підбором, навчанням, атестацією та утриманням працівників. На підприємстві функціонує розвинена

система внутрішнього навчання, включно з адаптаційними програмами для нових працівників, курсами підвищення кваліфікації та тренінгами з техніки безпеки. HR-департамент також відповідає за корпоративну культуру, соціальну підтримку співробітників, медичне страхування, програми заохочення, волонтерські ініціативи, а також за системи мотивації та преміювання. В останні роки компанія значно посилила напрям психологічної підтримки персоналу, що особливо важливо в умовах війни [13, с. 99].

Юридична служба забезпечує правовий супровід діяльності підприємства, включаючи договірну роботу, судовий захист, супровід зовнішньоекономічних контрактів, патентне право, захист торгових марок, дотримання вимог податкового та трудового законодавства. У структурі департаменту також працюють фахівці з корпоративного та антикорупційного комплаєнсу, які контролюють дотримання Кодексу етики та внутрішніх стандартів поведінки.

Однією з сильних сторін ПрАТ «Оболоні» є ефективна взаємодія між департаментами, яка забезпечує наскрізну прозорість процесів і оперативність прийняття рішень. Для цього функціонує система внутрішніх електронних комунікацій, єдиний цифровий центр звітності, автоматизовані системи передачі даних, а також регулярні міждепартаментальні координаційні зустрічі.

Завдяки цьому підприємство зберігає високу ефективність роботи, швидко реагує на зміни ринку, підтримує якість продукції на високому рівні та забезпечує операційну стійкість навіть у періоди криз. Виробнича діяльність ПрАТ «Оболонь» є ключовою складовою його функціонування та визначальною частиною конкурентоспроможності підприємства на ринку пива і напоїв. Сьогодні ПрАТ «Оболонь» — це складна, багаторівнева виробнича система, у якій поєднані новітні технології, автоматизація, високий

рівень стандартизації процесів і професійність персоналу. Техніко-технологічний потенціал підприємства забезпечує можливість виробляти продукцію у значних обсягах, дотримуючись одночасно високих вимог до якості, безпечності та екологічної відповідальності [7, с. 16].

2.3 Аналіз показників сталого розвитку

Підприємство функціонує на базі сучасного виробничого комплексу, що розташований у Києві та є одним із масштабних виробничих об'єктів напоїв у Східній Європі. Завод постійно модернізується, а його технологічні потужності розроблені з урахуванням вимог міжнародних стандартів ISO, HACCP, а також новітніх європейських норм сталого виробництва. За понад сорок років діяльності підприємство створило комплекс, який відповідає найвищим стандартам якості та дозволяє забезпечувати стабільний виробничий процес навіть у часи криз, воєнних дій чи нестабільності на ринку.

Виробництво пивоварної та безалкогольної продукції на підприємстві базується на чітко структурованій системі технологічних етапів, які включають підготовку сировини, варіння, бродіння, фільтрацію, стабілізацію, розлив і пакування. Кожен етап відбувається в окремих цехах, оснащених високотехнологічним обладнанням німецьких, італійських та чеських виробників. Це обладнання дозволяє здійснювати точний контроль усіх параметрів виробництва — від температури та тиску до рівня насичення киснем, фільтраційної здатності, стерильності та стабільності продукту. Особливу увагу підприємство приділяє модернізації виробничої інфраструктури [3, с. 65]. У 2021–2024 роках «Оболонь» реалізувала серію проєктів щодо

оновлення фільтраційних систем, впровадження енергозберігаючих рекуператорів, заміни насосного обладнання, автоматизації варильного відділення й удосконалення системи контролю якості. Такі технологічні інновації значно підвищили рівень енергоефективності, знизили питомі витрати води та газу, а також оптимізували виробничі витрати, що буде показано в таблицях порівняння табл. 2.1, табл. 2.2, табл. 2.3, табл. 2.4.

Таблиця 2.1 – Водоспоживання на виробництві ПрАТ «Оболонь»

Рік	Загальне споживання, тис м ³	Питоме водоспоживання, л/л	Економія, %
2021	4850	4.3	—
2022	4620	4.1	-4.7
2023	4380	3.8	-5.2
2024	4210	3.6	-3.9

Джерело: згруповано за інформацією [24, с. 65]

Таблиця 2.2 - Відходи та переробка тари та залишків продукції на виробництві ПрАТ «Оболонь»

Вид	2021, т	2022, т	2023, т	2024, т	Переробка 2024, %
Солодові залишки	19800	20100	21400	22000	100
ПЕТ	1460	1590	1710	1800	70
Скло	7800	7500	8100	8400	74
Виробничі	2100	1900	1850	1780	53

Джерело: згруповано за інформацією [24, с. 76]

Таблиця 2.3 - Викиди CO₂ на виробництві ПрАТ «Оболонь»

Рік	Викиди, т	Зміна, %
2021	52400	—
2022	49300	-5.9
2023	46900	-4.9
2024	45500	-3.0

Джерело: згруповано за інформацією [25, с. 77]

Таблиця 2.4 – Енергоспоживання при виробництві ПрАТ «Оболонь»

Рік	МВт·год	Економія, %	Питома енергоємність
2021	128000	—	13.2
2022	121500	-5.1	12.7
2023	113000	-7.0	12.1
2024	109200	-3.4	11.9

Джерело: згруповано за інформацією [25, с. 77]

Основною сировиною для виробництва пива є солод і хміль, який підприємство отримує від перевірених українських та європейських постачальників. Солодові та хмелеві відходи проходять попередній контроль у внутрішніх лабораторіях підприємства, де фахівці оцінюють колір, екстрактивність, фракційність, вологість, кислотність та мікробіологічні характеристики. ПрАТ «Оболонь» використовує виключно високоякісну сировину, що має сертифікати відповідності європейським нормам.

Вода, що є основою більшості напоїв, надходить із власних артезіанських свердловин глибиною понад 280 метрів. Її унікальний

склад, природна м'якість і стабільність показників є однією з головних конкурентних переваг ПрАТ «Оболоні», оскільки вона не потребує значної додаткової фільтрації та забезпечує високу стабільність смаку продукції [15, с. 4].

Процес варіння сусла здійснюється у сучасних автоматизованих варильних котлах, оснащених програмним керуванням, яке забезпечує точне дотримання температурного режиму, тривалості етапів і пропорцій сировини. Ця система дозволяє отримувати сусло стабільної якості та уникати відхилень у смаку кінцевого продукту.

Етап основного бродіння відбувається у циліндро-конічних танках, обладнаних системами автоматичного регулювання температури та перемішування. Тривалість бродіння залежить від типу напою та рецептури, однак у середньому становить 7–21 день. На етапі доброджування пиво набуває смакової глибини, насиченості та стабільності.

Фільтрація здійснюється за допомогою сучасних мембранних та діатомових фільтрів, які забезпечують стерильність і прозорість продукту, при цьому не змінюючи його природних органолептичних властивостей. Після стабілізації напій готовий до розливу [5, с. 12].

ПрАТ «Оболонь» має одну з найпотужніших інвестицій розливу в Європі. Виробничий комплекс включає декілька швидкісних ліній для розливу у скляну тару, ПЕТ-пляшки та алюмінієві банки. Продуктивність деяких ліній сягає до 100 000 пляшок на годину, що дозволяє забезпечувати великі експортні контракти та стабільно постачати продукцію на 34 % інвестицій ринок.

Лінії розливу обладнані автоматичними системами контролю герметичності, рівня наповнення, тиску, стерильності тари та відповідності маркування. Системи відбраковки в реальному часі

дозволяють зупиняти відправку продукції з найменшими відхиленнями від норм.

Після розливу продукція пакується на автоматичних пакувальних комплексах, які формують палети, маркують їх і надсилають у логістичні центри підприємства.

Контроль якості — це одна з найсильніших сторін підприємства. Усі процеси виробництва супроводжуються лабораторним моніторингом. На кожному етапі — від підготовки сировини до кінцевого продукту — проводяться фізико-хімічні та мікробіологічні аналізи. Лабораторії сертифіковані за міжнародними вимогами та оснащені сучасним обладнанням: спектрофотометрами, хроматографами, мікробіологічними інкубаторами й іншими приладами [12, с. 11].

У середньому кожна партія продукції проходить близько 26 контрольних точок, що забезпечує стабільність смаку, запаху, кольору та якості.

Завдяки цим діям підприємство має один із найнижчих показників повернення продукції серед українських виробників — приблизно 0,02–0,04%, що підтверджує високу культуру виробництва.

Важливим елементом виробничого потенціалу ПрАТ «Оболоні» є її високий рівень енергоефективності. Протягом останніх років підприємство реалізувало низку проєктів зі зменшення споживання електроенергії, газу та води. Сучасні 35нвести рекуперації тепла дозволяють повторно використовувати тепло від технологічних процесів, а модернізовані компресорні станції зменшили витрати енергії на 12–18% [8, с.5].

Автоматизація водокористування дала змогу знизити питомі витрати води на 13% протягом трьох років. У 2024 році підприємство впровадило інтелектуальну систему моніторингу енергії, яка відстежує

споживання ресурсів у режимі реального часу, що значно підвищує контроль за витратами та виявленням відхилень.

Техніко-технологічний потенціал ПрАТ «Оболонь» є одним із найвищих у галузі. Підприємство має масштабні, модернізовані виробничі потужності, автоматизовані Збнести контролю якості, сучасне обладнання провідних європейських виробників, розвинену лабораторну інфраструктуру та систему контролю, що відповідає міжнародним стандартам. Завдяки цьому компанія забезпечує високу якість продукції, операційну З6% інвестицій, стабільність роботи та можливість швидкого реагування на зміни попиту [14, с. 76].

2.4 Оцінка ризиків і можливостей підприємства

Фінансово-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» є ключовим елементом оцінки ефективності функціонування підприємства та його здатності забезпечувати стабільність, конкурентоспроможність і розвиток в умовах мінливої економічної ситуації в Україні та світі. За період 2021–2024 років компанія працювала в умовах суттєвих зовнішніх викликів — пандемії, коливань валютних курсів, зростання вартості енергоносіїв, логістичних бар'єрів, а з 2022 року — ускладнень воєнного стану. Попри це, підприємство демонструвало високу адаптивність і зберігало фінансову стійкість, що свідчить про покращення управління, оптимізацію витрат і зважену інвестиційну політику.

Загальна характеристика фінансової динаміки 2021–2024. За останні чотири роки ПрАТ «Оболонь» зберегло стабільну тенденцію до зростання доходів, що зумовлено як підвищенням внутрішнього попиту на продукцію, так і розширенням експортних поставок. Обсяг реалізації у 2021 році становив орієнтовно 11,8 млрд грн, у 2022 році

— 12,6 млрд грн, у 2023 році — 14,1 млрд грн, а у 2024 році — 15,4 млрд грн. Це дає змогу говорити про стає середньорічне зростання виручки 8–12%, незважаючи на загальноекономічну нестабільність [3, с. 42].

Структура доходів характеризується значною часткою експортних операцій. Якщо у 2021 році частка експорту становила близько 26%, то у 2024 році вона зросла до 34%, що свідчить про посилення міжнародної присутності компанії. Крім того, підприємство активно розвиває асортиментне портфоліо, збільшуючи частку безалкогольних напоїв і продукції преміум-сегмента, що позитивно впливає на маржинальність.

Собівартість продукції у 2021–2024 роках зростала, проте темпи її збільшення залишалися нижчими, ніж темпи зростання доходів. Основними статтями витрат були:

- енергоносії (газ, електроенергія),
- сировина та пакувальні тари (солод, хміль, ПЕТ, склотара),
- логістичні витрати,
- витрати на оплату праці,
- амортизація обладнання.

У 2021 році собівартість становила приблизно 8,9 млрд грн, у 2022 — 9,4 млрд грн, у 2023 — 10,2 млрд грн, у 2024 — 11,1 млрд грн [5, с. 28].

Найбільше зростання витрат спостерігалось у 2022 році через різке подорожчання енергоносіїв та логістичних витрат, однак підприємству вдалося мінімізувати негативний вплив завдяки:

- модернізації компресорних станцій,
- впровадженню енергозберігаючих технологій,
- оптимізації маршрутів доставки,
- запуску централізації закупівель.

Важливим фактором зниження собівартості стало впровадження енергоменеджменту, яка дозволила зменшити споживання електроенергії на 11,7% протягом аналізованого періоду.

Рентабельність діяльності є ключовим показником фінансової ефективності. Попри складну економічну ситуацію, підприємству вдалося зберегти стабільні показники прибутковості.

У 2021 році валовий прибуток становив близько 2,9 млрд грн, а у 2024 — понад 4,3 млрд грн, що свідчить про позитивну динаміку. Чистий прибуток у 2021 році становив орієнтовно 740 млн грн, у 2022 — 690 млн грн (зниження через війну), у 2023 — 910 млн грн, у 2024 — понад 1,13 млрд грн.

Рентабельність продажу коливалася в межах 6,1–7,9%, однак у 2024 році зросла до 8,4%, що пов'язано з оптимізацією витрат і підвищенням маржинальності продукції [6, с. 15].

Рентабельність власного капіталу протягом періоду зросла з 10,4% до 14,8%, що демонструє ефективне використання інвестицій акціонерів.

У 2021–2024 роках підприємство зберігало високий рівень фінансової стабільності. Коефіцієнт автономії (частка власного капіталу у структурі фінансових ресурсів) становив:

- 0,61 у 2021 році,
- 0,63 у 2022 році,
- 0,66 у 2023 році,
- 0,68 у 2024 році.

Це свідчить про те, що компанія переважно забезпечує свою діяльність за рахунок власних, що знижує ризик залежності від зовнішнього фінансування.

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2021 році становив 1,24, у 2023 — 1,36, а у 2024 — 1,41, що відповідає нормативу і забезпечує

здатність підприємства своєчасно виконувати свої короткострокові зобов'язання [6, с. 13].

Коефіцієнт швидкої ліквідності зріс із 0,82 у 2021 році до 1,03 у 2024, що свідчить про доволі комфортний рівень платоспроможності.

Загальна вартість активів підприємства у 2021 році становила 12,7 млрд грн, а у 2024 — близько 16,3 млрд грн. Зростання активів було пов'язане з інвестиціями в технологічне оновлення, модернізацію виробництва, збільшення складських потужностей та розширення логістичної інфраструктури.

Показники оборотності демонструють позитивну динаміку:

- оборотність активів зросла з 0,93 до 1,15,
- оборотність оборотного капіталу — з 5,4 до 6,2,
- період обороту запасів скоротився з 48 до 41 дня.

Оцінка інвестиційної активності підприємства

У період 2021–2024 років підприємство інвестувало у модернізацію та розвиток понад 1,8 млрд грн, включаючи:

- оновлення ліній розливу,
- встановлення нових 39нвести рекуперації,
- впровадження сонячних панелей,
- цифровізацію виробництва,
- автоматизацію контролю енергії.

У 2024 році капітальні 39нвестиції підприємства склали приблизно 620 млн грн, що на 14% більше, ніж у 2023 році.

Серед основних ризиків, які впливали на підприємство у 2021–2024 роках, були:

- валютні коливання,
- зростання цін на сировину та енергію,
- перебої у логістиці,
- військові ризики,

- падіння купівельної спроможності населення.

ПрАТ «Оболонь» успішно впоралося з ризиками завдяки:

- диверсифікації ринків збуту,
- збільшенню частки експорту,
- хеджуванню валютних ризиків,
- страхуванню поставок,
- формуванню стратегічних запасів сировини.

Фінансово-економічний аналіз показує, що ПрАТ «Оболонь» є стійким, прибутковим і динамічним підприємством, здатним забезпечувати розвиток навіть в умовах форс-мажорних факторів [14, с. 67]. Висока фінансова дисципліна, продумана стратегія витрат, у технології, розширення ринків збуту та грамотна політика управління ризиками зробили компанію однією з найуспішніших у галузі, ґрунтовний аналіз екологічних, соціальних та управлінських аспектів (ESG-профіль) діяльності ПрАТ «Оболонь».

2.5 Аналіз екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності ПрАТ «Оболонь»

У сучасних умовах глобалізації, трансформації економіки та посилення ролі сталого розвитку ESG-показники (Environmental, Social, Governance) стають одним із ключових критеріїв оцінки ефективності та відповідальності підприємства. ПрАТ «Оболонь», будучи одним із найбільших виробників пива й напоїв у Східній Європі, активно інтегрує принципи сталого розвитку у свою операційну діяльність, демонструючи відповідність сучасним нормам екологічного менеджменту, соціальної відповідальності та корпоративного управління.

Аналіз ESG-аспектів компанії охоплює період 2021–2024 років і дає змогу комплексно оцінити не лише поточний стан підприємства, але й його стратегічні пріоритети, прозорість, адаптивність та готовність до нових регуляторних норм, таких як CSRD та ESRS, що стають обов’язковими для підприємств, які працюють на ринках ЄС [19, с. 24].

Екологічна політика ПрАТ «Оболонь» базується на принципах ощадливого використання ресурсів, мінімізації впливу на довкілля, впровадження технологій циркулярної економіки, зниження викидів парникових газів та системного екологічного аудиту. Усі процеси управління екологічною діяльністю інтегровані у систему ISO 14001 та відповідають найкращим практикам європейських пивоварних компаній [8, с. 41].

Вода є ключовим компонентом виробництва, тому ефективне управління водокористуванням — стратегічний пріоритет підприємства. «Оболонь» використовує воду з артезіанських свердловин глибиною 282–315 м, що забезпечує високу природну очищеність ресурсу та мінімізує потребу в хімічній корекції. У 2021–2024 роках підприємство суттєво оптимізувало водні ресурси. Питомі витрати води зменшилися з 4,3 л на літр продукції у 2021 році до 3,6 л у 2024 році, що є одним із найкращих показників у галузі в Україні. Це стало можливим завдяки впровадженню відновлювальних циклів води у допоміжних процесах, модернізації насосів, встановленню сенсорних систем контролю витоків та оптимізації СІР-процесів (санітарно-мийних процедур) [4, с. 13].

Очищення стічних вод здійснюється за допомогою сучасних систем біологічної та механічної фільтрації, що дозволяє досягти високого ступеня очищення перед скиданням у зовнішні мережі або повторним використанням. Технологія вторинного використання

технічної води дала змогу скоротити споживання більш ніж на 10% протягом аналізованого періоду.

Підприємство активно реалізує принципи циркулярної економіки, спрямовані на мінімізацію кількості відходів, повторне використання ресурсів та оптимізацію потоків матеріалів. Харчові відходи, зокрема солодові залишки, повністю передаються аграрним господарствам як високобілковий корм — це 100% рециклінг. Склотара й алюмінієві банки збираються та передаються на вторинну переробку. Рівень утилізації ПЕТ-пластику у 2024 році становив 70%, що на 12% більше, ніж у 2021 році. Підприємство активно готується до впровадження РВВ (розширеної відповідальності виробника), що стане обов'язковою нормою в Україні відповідно до нового Закону «Про управління відходами». Особливу увагу приділено зменшенню кількості неутилізованих відходів [11, с. 6]. Якщо у 2021 році обсяг відходів, що направлялися на полігони, складав понад 2,1 тис. тон, то у 2024 році цей показник скоротився до 1,78 тис. тон, тобто на 15%. Це стало можливим завдяки введенню сортувальних станцій у виробничих цехах, переходу на багаторазові контейнери, удосконаленню технології пакування та контрактам із сучасними компаніями з утилізації.

Кліматична політика підприємства відповідає рекомендаціям TCFD та стандарту ESRS E1. Викиди CO₂ у 2021–2024 роках скоротилися з 52,4 тис. тон до 45,5 тис. тон, що означає зниження на 13,2%.

Зменшення викидів стало результатом модернізації котелень, переходу частини обладнання на енергоощадні режими, впровадження рекуперації тепла варильного відділення та оптимізації охолоджувальних систем.

Підприємство також веде підготовку до часткового переходу на відновлювані джерела енергії: у 2024 році завершено проєктні роботи з

встановлення сонячних панелей на дахах виробничих корпусів. Це може забезпечити до 8–10% потреб підприємства в електроенергії з нульовими викидами.

Енергоефективність є однією з найбільш розвинених сфер екологічної діяльності ПрАТ «Оболоні». За 2021–2024 роки підприємство зменшило загальне споживання електроенергії на 14,6%.

У виробничих процесах встановлено частотні перетворювачі, оновлено компресорне обладнання, автоматизовано регулювання температури у танках доброджування, оптимізовано системи охолодження, а в цехах здійснено повний перехід на LED-освітлення.

Питома енергоємність продукції у 2024 році становила 11,9 кВт·год на літр, що на 10% нижче за показник 2021 року [15, с. 14].

Соціальна відповідальність підприємства охоплює персонал, споживачів, місцеві громади, а також партнерські організації. ПрАТ «Оболонь» приділяє значну увагу захисту працівників, розвитку кадрового потенціалу, безпечним умовам праці та участі у суспільних ініціативах. У таблиці 2.4 буде наведено порівняння заробітної плати за останні роки.

У 2021–2024 роках чисельність персоналу зросла з 2980 до 3200 працівників, що свідчить про розвиток підприємства та стабільність зайнятості. Компанія розвиває програми навчання, сертифікації та підвищення кваліфікації. Щороку працівники проходять понад 4 тис. годин тренінгів, включно з технікою безпеки, управлінням обладнанням, антикорупційними стандартами та корпоративною культурою [5, с. 22].

Середня заробітна плата за 2021–2024 роки зросла з 18 600 грн до 26 800 грн, тобто на 44%. Усі працівники охоплені медичним страхуванням, а понад 92% користуються розширеною програмою здоров'я. Охорона праці та безпека виробництва. Завдяки

впровадженню стандарту ISO 45001 та розвитку системи управління ризиками рівень виробничого травматизму скоротився більш ніж удвічі — з 7 випадків у 2021 році до 2 випадків у 2024 році.

Компанія суттєво інвестує у техніку безпеки, проводить регулярні інспекції робочих місць, тестування обладнання, тренінги з евакуації та протипожежної безпеки. У табл. 2.5 буде наведено порівняння заробітної плати за останні роки, а у табл. 2.6 збереження охорони праці.

Таблиця 2.5 – Порівняння кількості персоналу та зарплат ПрАТ «Оболонь»

Рік	Кількість	Середня зарплата, грн	Зростання, %
2021	2980	18600	—
2022	3050	21300	14.5
2023	3120	24900	16.9
2024	3200	26800	7.6

Джерело: згруповано за інформацією [32, с. 189]

Таблиця 2.6 - Охорона праці на виробництві ПрАТ «Оболонь»

Рік	Травм	Інциденти	Дні простою
2021	7	3	14
2022	6	2	10
2023	3	1	6
2024	2	1	4

Джерело: згруповано за інформацією [32, с. 189]

Підтримка громад, споживачів і благодійність. У 2022–2024 роках у період війни підприємство активно підтримувало ЗСУ,

передавши понад 14 млн грн на потреби армії та забезпечивши понад 1,8 млн літрів питної води для гуманітарних центрів.

Також ПрАТ «Оболонь» бере участь у підтримці місцевих шкіл, культурних центрів, спортивних команд, фінансує озеленення та благоустрій громад.

Корпоративне управління підприємства відповідає міжнародним вимогам прозорості, підзвітності та етичності. Система управління включає Наглядову раду, Правління, Комітети з аудиту, ризиків та ESG.

Усі працівники компанії підписують Кодекс етики, проходять навчання з антикорупційних норм, а служба внутрішнього аудиту контролює дотримання політик. У 2021–2024 роках не було зафіксовано жодного випадку корупційних порушень, що підтверджує ефективність контролю.

Підприємство впровадило комплексну систему управління ризиками, що включає:

- фінансові,
- операційні,
- екологічні,
- кліматичні,
- соціальні,
- безпекові,
- репутаційні ризики.

Система дозволяє оперативно реагувати на загрози, зменшуючи негативний вплив на діяльність.

ESG-аналіз демонструє, що ПрАТ «Оболонь» дотримується високих стандартів екологічного менеджменту, корпоративної відповідальності та прозорого управління. Підприємство демонструє стійкий прогрес за всіма напрямками ESG, що дозволяє йому

відповідати вимогам європейського законодавства (CSRD, ESRS) і забезпечувати конкурентні переваги на світових ринках [13, с. 25].

У другому розділі було здійснено комплексне дослідження діяльності ПрАТ «Оболонь» як одного з найбільших вітчизняних виробників пива та безалкогольних напоїв, що дало змогу сформувати цілісне уявлення про історичні передумови розвитку підприємства, особливості його організаційної структури, виробничо-технологічний потенціал, фінансово-економічні результати та рівень інтеграції принципів сталого розвитку. Аналіз показав, що підприємство є прикладом успішної трансформації від радянського промислового заводу до сучасної інноваційної корпорації, яка здатна адаптуватися до нестабільних умов зовнішнього середовища, кризових явищ та нових глобальних викликів.

У ході історичного огляду встановлено, що розвиток ПрАТ «Оболоні» проходив декілька стратегічно важливих етапів: період промислового становлення у 1980-х роках; ринкова трансформація та формування бренду у 1990-х; інтенсивна модернізація у 2000-х; адаптація до світових стандартів виробництва у 2010-х; а також зміцнення операційної стійкості й вихід на міжнародні ринки у 2020-х роках. Висока здатність до інноваційного розвитку та стратегічна цілісність управлінських рішень забезпечили підприємству міцні конкурентні позиції.

Детальне дослідження організаційної структури показало, що ПрАТ «Оболонь» має збалансовану систему корпоративного управління з чітким розподілом відповідальності між органами управління та функціональними департаментами. Взаємодія між виробничими, фінансовими, логістичними, маркетинговими та соціальними підрозділами побудована на принципах координації,

прозорості та ефективної комунікації, що забезпечує узгодженість рішень і стабільність операційної діяльності [6, с. 54].

Аналіз виробничо-технологічного потенціалу засвідчив, що підприємство володіє одними з найпотужніших виробничих потужностей у Центральній та Східній Європі, оснащених сучасними лініями розливу, високотехнологічними системами контролю якості, автоматизованими варильними та бродильними комплексами. Модернізація останніх років — зокрема впровадження рекуперації тепла, автоматизованих систем енергообліку та інновацій у водокористуванні — дозволила знизити собівартість продукції, покращити екологічні показники та підвищити стійкість виробництва.

Фінансово-економічний аналіз підтвердив стабільне зростання доходів, прибутку, активів і рентабельності підприємства протягом 2021–2024 років. Підприємство демонструє високий рівень фінансової автономії, ефективність використання ресурсів, стійку динаміку оборотності та раціональну структуру витрат. Зростання експортної складової, оптимізація собівартості, інвестиції в модернізацію та диверсифікація ринків стали ключовими факторами фінансової стійкості «Оболоні» в умовах воєнного стану та глобальних економічних трансформацій [15, с. 22].

Особливо важливою частиною аналізу став розгляд ESG-профілю компанії, який засвідчив високий рівень інтеграції екологічних, соціальних та управлінських стандартів у діяльність підприємства. «Оболонь» системно знижує вплив на довкілля, скорочує викиди CO₂, розвиває циркулярну економіку, підвищує енергоефективність і раціонально використовує водні ресурси. Соціальна політика підприємства орієнтована на розвиток персоналу, захист працівників, підтримку громад і відповідальне ставлення до споживачів. Управлінська система відповідає принципам прозорості,

підзвітності та антикорупційності, а також підготовлена до повної відповідності новим європейським вимогам CSRD та ESRS [4, с. 94].

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що ПрАТ «Оболонь» є фінансово стійким, технологічно розвиненим та соціально відповідальним підприємством, яке демонструє високу ефективність практично за всіма напрямками діяльності. Підприємство володіє значним потенціалом для подальшого розвитку, посилення своїх позицій на міжнародних ринках та підвищення рівня сталості відповідно до світових трендів.

Таким чином, результати другого розділу створюють міцну аналітичну основу для визначення напрямів удосконалення політики сталого розвитку, що буде предметом подальших досліджень у наступних розділах магістерської роботи.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

3.1 Впровадження ESG-показників

У сучасних умовах європейської інтеграції українських підприємств все більшого значення набуває підвищення прозорості, відповідальності та довгострокової стійкості бізнесу. Одним із ключових інструментів, що забезпечує виконання цих вимог, є інтеграція ESG-показників (Environmental, Social, Governance) у систему корпоративного управління. Для ПрАТ «Оболонь» це є стратегічною необхідністю, оскільки компанія працює на внутрішньому та зовнішніх ринках і повинна відповідати вимогам CSRD та ESRS, які стають обов'язковими для підприємств, що мають зв'язки з ЄС [21, с. 76].

Впровадження ESG-підходів дозволяє підприємству підвищити рівень довіри з боку споживачів, партнерів та інвесторів, отримати стратегічні переваги, зменшити операційні ризики та створити підґрунтя для формування інтегрованої звітності. ESG-показники забезпечують більш глибоке розуміння впливу компанії на довкілля, суспільство та якість її внутрішнього управління.

На сьогодні рівень ESG-інтеграції в діяльність ПрАТ «Оболонь» можна визначити як частковий. Підприємство збирає окремі екологічні та соціальні показники, проте ці дані не завжди пов'язані між собою і не інтегровані у корпоративне управління. Основними прогалинами є відсутність цифрової платформи для збору ESG-даних, відсутність єдиної методології оцінки показників та недостатня формалізація внутрішніх процесів контролю відповідності стандартам CSRD.

Для системного впровадження ESG рекомендовано застосувати трирівневу модель інтеграції. Перший рівень — стратегічний. На цьому рівні має бути сформовано або посилено ESG-комітет, який відповідає за розробку ESG-стратегії, визначення матеріальних тем, контроль відповідності CSRD, затвердження внутрішніх політик сталого розвитку та контроль ключових показників.

Другий рівень — тактичний. Він включає діяльність керівників департаментів виробництва, енергоменеджменту, водного господарства, охорони праці, персоналу, маркетингу та закупівель. Саме вони відповідають за збір даних, впровадження ESG-KPI, організацію внутрішніх процедур та навчання персоналу.

Третій рівень — операційний. До нього входять спеціалісти, які здійснюють щомісячний збір первинних ESG-даних, слідкують за показниками ресурсів, ведуть облік водоспоживання, енергоспоживання, відходів, інцидентів, працюють з обладнанням та системами контролю.

Для екологічного блоку рекомендовано збирати такі показники: енергоспоживання, викиди парникових газів (Scope 1–3), водоспоживання, утворення та переробка відходів, використання вторинної сировини, викиди стічних вод та обсяг повторного використання пакування. Для соціального блоку — дані щодо персоналу, травматизму, навчання, кадрової стабільності, гендерної рівності та соціальних інвестицій. Для управлінського блоку — інформацію про структуру корпоративного управління, результати аудитів, антикорупційні практики, ризики ESG та взаємодію зі стейкхолдерами.

Для ефективності контролю необхідно впровадити цифрову платформу ESG-аналітики, яка включатиме модулі енергоспоживання, водного менеджменту, управління відходами, охорони праці,

соціальних показників та ризиків. Така система забезпечить автоматизацію процесів, прозорість даних і можливість оперативного формування нефінансової звітності.

Запровадження ESG-показників вимагає створення внутрішньої методології збору даних, яка визначатиме джерела інформації, періодичність, відповідальних осіб, процедури верифікації та принцип подвійної суттєвості. Адаптація внутрішніх документів відповідно до ESRS забезпечить інтеграцію показників сталого розвитку в усі напрями діяльності компанії. Таким чином, впровадження ESG-показників у корпоративне управління ПрАТ «Оболонь» є важливою умовою прозорості, стійкості та довгострокового розвитку. Це дозволить підвищити ефективність процесів, зміцнити відносини з партнерами, забезпечити відповідність європейським вимогам та сформуванню основу для інтегрованої звітності.

Формування звітності зі сталого розвитку на ПрАТ «Оболонь» є важливою складовою сучасного корпоративного управління та інструментом підвищення прозорості, відповідальності й конкурентоспроможності підприємства. Однак у процесі аналізу поточної практики підготовки нефінансової звітності було встановлено низку проблем, що мають системний характер та стримують повноцінну інтеграцію принципів сталого розвитку у корпоративну стратегію компанії. Ці проблеми безпосередньо впливають на якість, достовірність та інформативність ESG-звітності, а також створюють ризики невідповідності сучасним міжнародним стандартам CSRD, ESRS та GRI, які стануть обов'язковими для українських підприємств з огляду на євроінтеграційні процеси.

Першою ключовою проблемою є відсутність централізованої системи управління нефінансовими даними. На підприємстві збір екологічної, соціальної та управлінської інформації здійснюється

різними департаментами — виробничим, екологічним, HR-відділом, відділом охорони праці, фінансовим департаментом та службою внутрішнього аудиту — причому без єдиної методики, цифрової платформи та уніфікованих критеріїв валідації даних. Це призводить до того, що показники не завжди є порівнюваними, синхронізованими або структурованими належним чином [8, с. 66]. Фрагментованість підходів ускладнює формування інтегрованої звітності, що об'єднує фінансові й нефінансові аспекти діяльності, а також створює ризики подвійного трактування або помилок у даних.

Наступною проблемою є недостатній рівень цифровізації ESG-процесів. Хоча виробництво «Оболоні» високотехнологічне, більшість показників сталого розвитку фіксуються у вигляді Excel-таблиць або у внутрішніх документах без автоматичної передачі даних із операційних систем. Це ускладнює забезпечення точності звітності, створює ризики втрати інформації, а також збільшує часові витрати на підготовку документів. В умовах, коли вимоги ESRS передбачають документування джерел даних, методологій, алгоритмів розрахунку та контролю якості показників, відсутність цифрової системи збору ESG-даних є значним недоліком.

Третьою проблемою є недостатня відповідність ESG-показників вимогам подвійної суттєвості (double materiality), яка є обов'язковою складовою CSRD і ESRS. Поточна практика підприємства переважно зосереджена на екологічних показниках — споживанні води, енергії, викидах CO₂ та відходах, тоді як соціальні та управлінські аспекти аналізуються поверхово. Не проводиться системний аналіз впливу діяльності підприємства на соціальну сферу або вплив зовнішнього середовища на саме підприємство. Відсутність оцінки подвійної суттєвості ускладнює визначення пріоритетних напрямів сталого розвитку та призводить до неповноти інформації у звіті.

Четвертим викликом є відсутність формалізованої процедури зовнішньої або внутрішньої перевірки нефінансової звітності. CSRD передбачає обов'язковий аудит або незалежну верифікацію нефінансових даних, однак на ПрАТ «Оболонь» наразі не впроваджена система внутрішнього контролю ESG-показників. Це створює ризик недовіри до звітності й зменшує її потенційну цінність для стейкхолдерів, таких як банки, міжнародні партнери, постачальники та інвестори.

П'ятою проблемою є недостатня інтеграція нефінансової звітності у стратегічне планування підприємства. Поточний підхід передбачає підготовку звітності як окремого інформаційного продукту, який не впливає прямо на прийняття управлінських рішень. Водночас міжнародна практика вимагає, щоб ESG-показники були складовою ризик-менеджменту, бюджетування, планування виробництва, інвестицій та маркетингових стратегій. Через це нефінансова звітність не використовується підприємством як механізм управління, а лише як інструмент комунікації, що значно зменшує її ефективність.

Окремою групою проблем є ризики формування ESG-звітності в умовах змін законодавства. Запровадження Директиви CSRD передбачає поетапну адаптацію підприємств до нових стандартів, однак відсутність методологічної бази, фахових спеціалістів та цифрових систем ускладнює швидку інтеграцію цих вимог. Це може призвести до несвоєчасної або неповної підготовки звітності, що створить регуляторні ризики та може негативно вплинути на репутацію компанії.

Крім того, підприємство стикається з ризиками неповноти даних, пов'язаними з недостатнім рівнем моніторингу кліматичних впливів, відсутністю сценарного аналізу, обмеженим урахуванням соціальних ризиків та нерозвиненістю практики оцінки ланцюгів

постачання. Вимоги ESRS передбачають звітність щодо Scope 3 викидів, впливів постачальників, етичних ризиків і відповідності партнерів принципам належного врядування, що поки не повністю впроваджено в облікову практику підприємства.

Узагальнюючи, діагностика проблем формування звітності на ПрАТ «Оболонь» свідчить про те, що, незважаючи на високий рівень екологічної відповідальності та наявність окремих елементів соціальної політики, підприємство потребує глибокої трансформації системи збору, аналізу та верифікації даних сталого розвитку. Подальші розділи сформулюють конкретні напрями вдосконалення, які забезпечать повну відповідність сучасним стандартам CSRD/ESRS та підвищать ефективність корпоративного управління.

3.2 Формування нефінансового звіту за 2024 рік

Оцінка звітності ПрАТ «Оболонь» показує, що підприємство лише частково відповідає вимогам сучасних міжнародних стандартів у сфері сталого розвитку. Директива CSRD вимагає інтегрованої моделі звітності, у якій поєднані фінансові та нефінансові дані. На сьогодні підприємство формує ці звіти окремо, тому структура звітності не відповідає формату, визначеному CSRD.

Другою ключовою вимогою CSRD є застосування концепції подвійної суттєвості. Компанія розкриває свій вплив на довкілля і суспільство, але не висвітлює, як зовнішні фактори — кліматичні, економічні, регуляторні — впливають на саму діяльність підприємства. Це створює неповну картину для користувачів звітності.

Аналіз відповідності стандартам ESRS показує, що екологічні показники на підприємстві висвітлені частково. Компанія подає дані про споживання енергії, води та утворення відходів, але не розкриває

повний спектр вимог, які містяться у ESRS E1–E5. Такі вимоги включають аналіз кліматичних ризиків, визначення цілей зі скорочення викидів, вплив на біорізноманіття та оцінку ресурсоефективності в усьому ланцюгу створення вартості [15, с. 41].

Соціальні показники зі стандартів ESRS S1–S4 також представлені фрагментарно. Підприємство висвітлює загальну інформацію про працівників, але мало уваги приділяє ризикам у ланцюгу постачання, гендерній рівності, питанню охорони праці, соціальним наслідкам діяльності та впливу на місцеві громади. Це свідчить про необхідність удосконалення збору соціальних даних і формування чітких методологій їх оцінки.

Управлінські стандарти ESRS G1 розкриваються неповністю. Компанія наразі не формує окремої ESG політики, не описує комплаєнс-процедур, не висвітлює антикорупційні заходи та механізми взаємодії зі стейкхолдерами у форматі, який передбачений вимогами ESRS.

Оцінка відповідності стандартам GRI показує, що ПрАТ Оболонь використовує окремі екологічні індикатори з GRI 302, 303 та 305, але майже не розкриває соціальних та управлінських показників. Це означає, що звітність є базовою і не відповідає структурі повного GRI-звіту.

Узагальнюючи оцінку, можна зазначити, що звітність ПрАТ Оболонь відповідає міжнародним стандартам частково. Компанія висвітлює екологічні показники, але не в повному обсязі; соціальні та управлінські дані представлені недостатньо. Для повної відповідності CSRD та ESRS підприємству необхідно модернізувати методологію збору даних, удосконалити підходи до аналізу ризиків, розширити розкриття показників та інтегрувати нефінансову інформацію з фінансовою звітністю.

3.3 Внутрішній аудит звітності зі сталого розвитку

Внутрішній аудит звітності зі сталого розвитку є важливою складовою системи управління якістю ESG-даних на підприємстві. Він забезпечує достовірність інформації, яка використовується для формування нефінансового звіту, підвищує рівень довіри з боку стейкхолдерів і дає змогу своєчасно виявляти ризики. Актуальність впровадження внутрішнього аудиту значно зросла у зв'язку з вимогами Директиви CSRD, яка передбачає обов'язковий аудит окремих компонентів нефінансової звітності для компаній, що працюють з ринком Європейського Союзу.

Основною метою внутрішнього аудиту є перевірка правильності, повноти та об'єктивності ESG-показників, а також оцінка відповідності внутрішніх процесів збору даних вимогам ERSR. У рамках цього процесу проводиться аналіз методів вимірювання ресурсів, процедур контролю, відповідальності підрозділів, системи документування даних та ефективності взаємодії між департаментами.

Першим напрямом внутрішнього аудиту є аудит екологічних показників. До нього входить перевірка точності даних щодо енергоспоживання, обсягів водоспоживання, викидів парникових газів, утворення відходів та рівня їх переробки [13, с. 47]. Аудитор повинен переконатися, що джерела даних є офіційними, що застосовуються однакові методи розрахунку упродовж року та що показники зберігаються в централізованій системі без ризику втрат або перекручень.

Другим напрямом є аудит соціальних показників. Він охоплює перевірку даних щодо чисельності персоналу, плинності кадрів, травматизму, навчання працівників, гендерного балансу, соціальних

внесків, рівня охоплення медичними програмами та корпоративних ініціатив. Важливим завданням є перевірка того, чи відповідають внутрішні регламенти політиці рівних можливостей та програмам розвитку працівників.

Третім напрямом є аудит управлінських показників. Він стосується структури корпоративного управління, антикорупційних політик, системи контролю ризиків, відповідальності керівників та роботи органів управління. Необхідно перевірити наявність регулярних оцінок ризиків, протоколів засідань, процедур повідомлення про порушення та ефективності системи комплаєнсу.

Важливою частиною внутрішнього аудиту є перевірка політики подвійної суттєвості. Підприємство повинно підтвердити, що визначені суттєві теми відображають реальні ризики та можливості компанії, значимі для стейкхолдерів та впливають на фінансові результати. Аудитор аналізує результати опитувань, карти ризиків, внутрішні процедури оцінки впливів та відповідність задекларованих показників фактичним умовам діяльності.

Ще одним завданням є перевірка процедур внутрішнього контролю збору ESG-даних. На підприємстві мають бути призначені відповідальні особи за кожний показник, встановлена періодичність збору інформації та методи перевірки [13, с. 48]. Аудитор оцінює, чи правильно зберігаються дані, чи може система бути змінена сторонніми особами, чи існують ризики втрати або спотворення інформації.

Результати внутрішнього аудиту оформлюються у вигляді звіту, який передається керівництву підприємства, ESG-комітету або Наглядовій раді. У звіті повинні бути відображені виявлені порушення, недоліки в системі збору даних, потенційні ризики та рекомендації щодо їх усунення. Особлива увага приділяється системним проблемам,

які можуть призвести до невідповідності стандартам ESRS або до неправильного формування нефінансової звітності.

Після завершення аудиту підприємство повинно розробити план дій. У ньому визначаються конкретні заходи для усунення недоліків: оновлення внутрішніх політик, автоматизація збору даних, створення додаткових регламентів, навчання персоналу, модернізація обладнання, посилення внутрішнього контролю та впровадження цифрових інструментів моніторингу.

Внутрішній аудит є безперервним процесом, який повинен здійснюватися щороку. Його регулярне проведення дозволяє знизити ризики, підвищити точність даних, забезпечити відповідність вимогам CSRD та зміцнити репутацію підприємства.

Для «Оболоні» впровадження системи внутрішнього ESG-аудиту є важливим кроком на шляху до побудови інтегрованої звітності та підвищення конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Нефінансовий звіт за 2024 рік є ключовим елементом прозорості та відповідальності ПрАТ «Оболонь». Його формування відповідає вимогам Директиви ЄС 2022/2464 (CSRD), Європейських стандартів звітності про сталий розвиток (ESRS) та міжнародних рекомендацій GRI [21, с. 103]. Такий звіт включає інформацію про екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємства та відображає його вплив на довкілля і суспільство.

Формування нефінансового звіту є процесом, який базується на зборі, систематизації, верифікації та узагальненні ESG-показників. Він вимагає залучення багатьох підрозділів: виробничого, енергетичного, екологічного, водного господарства, охорони праці, HR, комунікаційного та юридичного. Саме тому розробка звіту потребує чіткої методології.

Першим етапом є визначення суттєвих тем відповідно до принципу подвійної суттєвості. Згідно з CSRD, підприємство повинно оцінити не лише свій вплив на довкілля та суспільство (impact materiality), а й вплив цих факторів на власну стійкість і фінансові результати (financial materiality) [21, с. 95]. Для ПрАТ «Оболонь» такими темами стали: управління водними ресурсами, енергоефективність, викиди парникових газів, управління відходами, безпека праці, розвиток персоналу, соціальна підтримка громад та антикорупційні практики.

Другим етапом є визначення набору показників, які підприємство повинно регулярно збирати. На основі ESRS рекомендовано формувати дані за такими групами: енергоспоживання, водоспоживання, утворення відходів, викиди CO₂, кадрові показники, гендерний баланс, інвестиції у розвиток громад, програми корпоративної соціальної відповідальності та показники корпоративного управління.

Третім етапом є організація системи збору даних. На підприємстві повинна бути призначена відповідальна особа за кожен показник, встановлена періодичність (щомісяця, щокварталу або раз на рік), визначені джерела перевірки та методи верифікації. Наприклад, дані щодо енергоспоживання повинні базуватися на показниках лічильників та енергетичної системи, дані щодо води — на технічних паспортах свердловин та даних водовимірювальних систем, дані щодо персоналу — на HRM-системах.

Четвертим етапом є аналітична обробка зібраної інформації. На цьому етапі здійснюється розрахунок ключових ESG-індикаторів, таких як: енергоспоживання на одиницю продукції, обсяг викидів CO₂ на рік, індекс травматизму, середня кількість годин навчання, частка перероблених відходів, частка електроенергії з відновлюваних джерел.

Розраховані показники порівнюються з попередніми роками для визначення динаміки.

П'ятим етапом є формування текстової частини нефінансового звіту. Він повинен містити огляд діяльності компанії, опис ключових екологічних, соціальних та управлінських програм, аналіз ризиків, приклади реалізованих проєктів та плани на наступний рік. Особливу увагу слід приділити сильним сторонам підприємства: значному рівню переробки відходів, програмам розвитку персоналу, інвестиціям у громади, ефективним екологічним практикам і системам охорони праці.

Шостим етапом є узгодження та затвердження нефінансового звіту керівними органами підприємства. Звіт має бути перевірений департаментами, які надавали дані, та погоджений ESG-комітетом або Наглядовою радою. Після цього документ може бути оприлюднений на офіційному сайті підприємства, переданий партнерам чи інвесторам, а також включений у річний пакет корпоративної звітності.

Сьомим етапом є зовнішня оцінка та аудит нефінансової звітності. Відповідно до вимог CSRD, починаючи з 2025 року підприємства повинні забезпечити обов'язковий аудит окремих частин ESG-звітності. Це підвищує її достовірність, прозорість та відповідальність перед стейкхолдерами [21, с. 88].

Формування нефінансового звіту ПрАТ «Оболонь» за 2024 рік демонструє, що підприємство має значний потенціал для подальшого вдосконалення.

Інтеграція звітності зі сталого розвитку у корпоративну звітність є необхідною умовою відповідності вимогам CSRD та сучасним стандартам управління ESG. На даний момент ПрАТ Оболонь формує фінансові та нефінансові дані окремо, що ускладнює аналіз взаємозв'язків між економічними, екологічними та соціальними

аспектами діяльності. Через це важко оцінити реальний вплив підприємства на стейкхолдерів і визначити, як фактори сталого розвитку впливають на фінансові результати.

Інтегрована модель передбачає поєднання екологічних, соціальних і управлінських показників із фінансовими даними в одному інформаційному просторі. Такий підхід дозволяє проводити комплексну оцінку результатів діяльності, виявляти ризики та можливості, а також ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення. Це також відповідає очікуванням інвесторів та партнерів, які дедалі частіше орієнтуються на ESG-індикатори.

Першим етапом формування інтегрованої моделі є створення системи управління сталим розвитком. Для цього підприємству доцільно запровадити ESG-комітет або призначити посадову особу, відповідальну за збір, перевірку та узгодження ESG-даних. Такий орган забезпечуватиме комунікацію між усіма підрозділами, контроль за методологією обліку нефінансових показників та відповідність даних вимогам ESRS.

Другим важливим елементом моделі є впровадження цифрової платформи, яка об'єднуватиме екологічні, соціальні та управлінські дані в єдину систему. Платформа повинна інтегруватися з ERP SAP, HR-системами, модулями виробничого контролю, системами вимірювання енергоспоживання та внутрішнього аудиту. Завдяки автоматизованому збору інформації підприємство зможе підвищити точність даних, прискорити процес формування звітності та забезпечити прозорість усіх показників.

Цифрова система також дає можливість відстежувати зміни показників у динаміці, аналізувати причини відхилень і формувати дашборди для керівництва. Це створює умови для оперативного реагування на ризики та підвищує ефективність управління.

Третім етапом інтеграції є поєднання ESG-показників із фінансовим плануванням та бюджетуванням. Екологічні, соціальні та управлінські індикатори мають прямий вплив на операційні витрати, інвестиційні рішення та довгострокову стійкість підприємства. Наприклад, ефективне використання енергії та води знижує виробничі витрати, а покращення умов праці сприяє зменшенню плинності кадрів і підвищенню продуктивності. Тому важливо, щоб ESG-дані стали частиною фінансової аналітики та використовувалися при ухваленні управлінських рішень.

Четвертим компонентом інтегрованої моделі є включення ESG-ризиків до загальної системи ризик-менеджменту. Підприємство має визначати кліматичні, соціальні, екологічні та управлінські ризики, аналізувати їх вплив на діяльність і враховувати їх у стратегії розвитку. Це відповідає вимогам ESRS щодо оцінки ризиків і можливостей, пов'язаних зі сталим розвитком.

Реалізація інтегрованої моделі звітності дасть можливість ПрАТ Оболонь формувати повноцінний інтегрований річний звіт, у якому фінансова, екологічна, соціальна та управлінська інформація подана у взаємопов'язаному вигляді. Такий підхід підвищує прозорість діяльності підприємства, зміцнює довіру інвесторів і партнерів, покращує репутацію та сприяє довгостроковій конкурентоспроможності компанії на внутрішньому та міжнародному ринках.

3.4 Інтегрована звітність відповідно до CSRD

Формування інтегрованої звітності є наступним етапом розвитку корпоративного управління ПрАТ «Оболонь» після впровадження нефінансової звітності. Інтегрована звітність поєднує

фінансові та нефінансові показники в єдиний документ, що дає можливість комплексно відобразити результати діяльності підприємства, його вплив на довкілля та суспільство, а також продемонструвати ефективність управління ресурсами. Вимоги CSRD передбачають поступовий перехід підприємств ЄС та їхніх партнерів до підготовки саме інтегрованих звітів, що робить це завдання стратегічно важливим для ПрАТ «Оболоні».

Інтегрована звітність ґрунтується на концепції створення цінності, яка охоплює фінансовий, виробничий, соціальний, людський, інтелектуальний та природний капітал. На відміну від традиційної фінансової звітності, яка зосереджена на економічних результатах, інтегрована звітність демонструє, як підприємство взаємодіє з усіма видами ресурсів і як ця діяльність впливає на розвиток у довгостроковій перспективі.

Другим етапом є об'єднання фінансових і нефінансових показників у спільну логіку аналізу. Для «Оболоні» важливо не лише відображати прибуток, активи, грошові потоки, рентабельність і ліквідність, але й демонструвати, яким чином екологічні та соціальні показники впливають на фінансові результати. Наприклад, інвестиції в енергоефективність можуть зменшити витрати на енергоресурси, а програми розвитку персоналу — знизити плинність кадрів і підвищити продуктивність.

Третім етапом є формування моделі створення цінності. Вона описує, як підприємство трансформує ресурси на вході (капітали) у готову продукцію та соціально-економічний результат на виході. Для ПрАТ «Оболонь» це включає використання природних ресурсів (води, зерна, електроенергії), людського капіталу (персоналу), фінансових ресурсів (інвестицій), інтелектуального капіталу (технологій) та соціального капіталу (репутації і партнерських зв'язків).

Четвертим етапом є інтеграція ризиків і можливостей у звітність. CSRD вимагає, щоб компанія детально описувала екологічні та соціальні ризики, які можуть впливати на фінансовий стан. Для «Оболоні» такими ризиками є кліматичні зміни, зростання вартості енергоносіїв, зміни у споживчих уподобаннях, регуляторні вимоги та ризики безпеки персоналу. Водночас у звітності мають бути враховані можливості: інноваційні технології, експортний потенціал, розвиток ринку безалкогольних напоїв та впровадження екологічних програм.

П'ятим етапом є створення системи цифрового збору даних. Інтегрована звітність потребує швидкого доступу до фінансових і нефінансових показників, тому необхідно об'єднати всі джерела даних у єдину платформу. Для ПрАТ «Оболоні» рекомендовано впровадити інтегровану систему ESG- та фінансової аналітики, яка дозволить автоматично формувати звіти та забезпечить високу точність даних.

Шостим етапом є взаємодія зі стейкхолдерами. Інтегрована звітність повинна враховувати інтереси споживачів, працівників, органів влади, громад, інвесторів, постачальників і міжнародних партнерів. Це включає проведення опитувань, аналіз зворотного зв'язку та врахування очікувань ключових груп при формуванні звіту.

Сьомим етапом є верифікація та зовнішній аудит інтегрованої звітності. З 2025 року аудит нефінансової інформації стає обов'язковим для підприємств, що працюють на ринках ЄС. Це підвищує довіру до звітності та підтверджує її відповідність міжнародним стандартам. Аудитори перевіряють джерела даних, методологію розрахунків, дотримання вимог ESRS та наявність внутрішніх процедур контролю.

Формування інтегрованої звітності дає змогу ПрАТ «Оболонь» продемонструвати взаємозв'язок між фінансовими результатами та стратегіями сталого розвитку, підвищити прозорість у відносинах із партнерами та забезпечити відповідність сучасним європейським

стандартам. Впровадження інтегрованої моделі є логічним завершенням процесу трансформації корпоративного управління і дозволяє підприємству зміцнити конкурентні позиції на міжнародному ринку.

Для формування інтегрованої звітності необхідно провести кілька етапів. Першим етапом є визначення структури звіту. Відповідно до міжнародної моделі IIRC, інтегрована звітність повинна містити такі розділи: організаційний профіль, стратегія, модель створення цінності, ризики та можливості, управління, результати діяльності, перспективи розвитку та основні показники. Усі ці розділи мають бути узгоджені зі стандартами ESRs, які деталізують вимоги до екологічних, соціальних і управлінських даних.

Сучасні вимоги міжнародних стандартів сталого розвитку передбачають повний перехід підприємств до цифрових систем збору та обліку ESG-даних. Для ПрАТ «Оболонь» цифровізація звітності є ключовою умовою підвищення точності нефінансової інформації та забезпечення відповідності вимогам CSRD і стандартам ESRs. Нинішня система збору даних є частково автоматизованою, але значна частина соціальних і управлінських показників формується вручну або у вигляді різномірних електронних таблиць, що створює ризик помилок і ускладнює формування цілісної звітності.

Для підвищення якості даних підприємству необхідно впровадити єдину цифрову платформу управління ESG-показниками. Така система має забезпечувати автоматичний збір інформації з виробничих систем, HR-платформи, ERP SAP, систем охорони праці та модулів енергомоніторингу. Інтеграція різних джерел даних дозволить уникнути дублювання інформації та забезпечить високу точність і актуальність показників.

Цифрова платформа повинна містити кілька функціональних модулів. Модуль екологічних даних забезпечуватиме автоматичне формування показників щодо споживання ресурсів, утворення відходів, рівня викидів та ефективності утилізації. Модуль соціальних показників міститиме інформацію про персонал, гендерний баланс, навчання, травматизм і соціальні програми. Модуль управлінських даних забезпечуватиме облік корпоративних політик, антикорупційних процедур, комплаєнсу та порушень.

Цифровізація має охоплювати також процедури верифікації та внутрішнього контролю. У системі мають бути реалізовані автоматичні індикатори виявлення помилок, протоколювання змін, історія редагувань, інструменти підтвердження джерел даних та механізми внутрішнього аудиту. Це забезпечить відповідність вимогам CSRD щодо обов'язкової перевірки нефінансової звітності.

Важливим напрямом удосконалення є інтеграція ESG-показників у фінансовий облік і планування. Дані щодо споживання енергії та води безпосередньо впливають на собівартість продукції, а соціальні показники — на витрати на персонал і продуктивність. Тому важливо створити систему, що поєднуватиме фінансові й нефінансові індикатори у процесах бюджетування та управління ризиками.

Цифровізація стейкхолдер-комунікацій також є необхідною. Підприємство має використовувати електронні платформи для збору зворотного зв'язку від працівників, громад, партнерів та постачальників. Це дозволить об'єктивно оцінювати соціальний вплив діяльності та формувати більш повні розділи соціальної звітності.

Завершальним етапом цифрової трансформації є впровадження автоматичного формування нефінансового звіту у форматах, передбачених ESRS, а також створення інтегрованого річного звіту. Це

забезпечить прозорість, прискорить процес підготовки та дозволить підприємству відповідати міжнародним вимогам.

Таким чином, удосконалення облікових процедур та цифровізація ESG-даних є основою для формування сучасної та достовірної системи звітності на ПрАТ «Оболонь». Впровадження цифрової платформи дозволить підвищити якість інформації, зменшити ризики, забезпечити аудит і сформувати повну відповідність CSRD та ESRS.

3.5 Практичні рекомендації та очікуваний ефект від удосконалення систем звітності зі сталого розвитку

У третьому розділі було розглянуто основні напрями удосконалення системи звітності зі сталого розвитку ПрАТ «Оболонь» відповідно до сучасних європейських стандартів. Проведений аналіз засвідчив, що підприємство має значний потенціал для розширення та підвищення рівня прозорості своїх екологічних, соціальних та управлінських показників. Упровадження сучасних інструментів збору, аналізу та контролю ESG-даних є ключовим чинником успішної трансформації корпоративного управління та підвищення конкурентоспроможності компанії.

Впровадження ESG-показників дозволяє підприємству комплексно оцінювати свій вплив на довкілля, суспільство та якість внутрішніх управлінських процесів. Запропонована трирівнева модель інтеграції ESG дає змогу чітко розподілити відповідальність між стейкхолдерами, керівниками департаментів та фахівцями, а також забезпечити стабільність процесів збору та обробки інформації. Визначені екологічні, соціальні та управлінські індикатори формують

основу для регулярного моніторингу та покращення показників сталого розвитку.

Розробка нефінансового звіту за 2024 рік показала, що систематизація ESG-інформації, визначення пріоритетних тем відповідно до принципу подвійної суттєвості та проведення внутрішньої верифікації даних є важливими елементами корпоративної відповідальності. Підприємство має всі передумови для переходу до більш структурованого та комплексного підходу у створенні нефінансової звітності, що дозволяє демонструвати реальний внесок у розвиток громад, дотримання трудових прав та управління природними ресурсами.

Особливе значення має впровадження внутрішнього аудиту ESG-звітності. Цей напрям дає змогу своєчасно виявляти недоліки у процесі збору даних, перевіряти правильність та об'єктивність інформації, аналізувати ризики та відповідність вимогам CSRD та ESRS. Регулярний внутрішній аудит є необхідною умовою забезпечення достовірності даних та формування довіри з боку партнерів, інвесторів та споживачів.

Важливим кроком для ПрАТ «Оболонь» є перехід до інтегрованої звітності, яка об'єднує фінансові та нефінансові показники та наочно демонструє, як підприємство створює цінність у короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективах. Інтегрована звітність дозволяє розкрити вплив екологічних та соціальних факторів на фінансовий стан компанії, врахувати інтереси стейкхолдерів та адаптувати корпоративну стратегію до викликів сучасної бізнес-середовища.

Підсумовуючи, можна зазначити, що удосконалення звітності зі сталого розвитку дає ПрАТ «Оболонь» можливість підвищити рівень відповідальності, забезпечити ефективну взаємодію зі стейкхолдерами,

зміцнити репутацію та підготуватися до нових регуляторних вимог, які набирають чинності у 2025 році. Реалізація запропонованих заходів сприятиме формуванню інтегрованої системи управління, яка поєднує фінансові та соціально-екологічні аспекти діяльності та забезпечує сталий розвиток підприємства в довгостроковій перспективі.

Покращення системи звітності зі сталого розвитку на ПрАТ «Оболонь» потребує впровадження цілого комплексу заходів, спрямованих на підвищення точності даних, розширення аналітичних можливостей і забезпечення відповідності вимогам CSRD і ERSR. Першим важливим кроком є створення спеціальної системи управління сталим розвитком. Підприємству необхідно запровадити ESG комітет або визначити керівника, який буде відповідати за координацію збору даних, взаємодію між підрозділами і підготовку інтегрованої звітності. Це дозволить зробити процес формування звітності системним і контрольованим.

Другим напрямом удосконалення є цифровізація збору ESG даних. Підприємству доцільно впровадити єдину цифрову платформу, яка об'єднає інформацію з виробничих систем, HR модулів, ERP SAP, систем моніторингу ресурсів та внутрішньої звітності. Автоматизація зменшить ризики помилок, прискорить обробку даних і забезпечить їхню узгодженість.

Третім компонентом є розробка методології збору та оцінки ESG показників. Необхідно визначити відповідальних за кожен індикатор, описати джерела даних і методи їх розрахунку. Це забезпечить точність, порівнювання і відповідність вимогам ERSR.

Четвертим напрямом є впровадження внутрішнього аудиту нефінансових даних. Оскільки CSRD вимагає обов'язкової верифікації звітності, підприємству потрібно запровадити механізми контролю

якості, відстеження змін, аналізу відхилень і підтвердження джерел інформації.

П'ятим кроком є інтеграція ESG даних у систему управління підприємством. Показники сталого розвитку повинні враховуватися у бюджетуванні, інвестиційному плануванні, оцінці ризиків і визначенні ефективності діяльності підрозділів. Це дозволить використовувати ESG інформацію не лише у звітності, а й у прийнятті управлінських рішень.

Очікуваний ефект від впровадження цих рекомендацій є значним. Підприємство зможе формувати звітність, яка відповідає вимогам CSRD і ESRS, підвищити прозорість діяльності і зміцнити довіру інвесторів. Цифровізація дозволить скоротити витрати часу, підвищити точність інформації і забезпечити оперативний доступ до даних. Інтеграція фінансових і нефінансових показників сприятиме покращенню стратегічного управління та підвищенню конкурентоспроможності ПрАТ «Оболонь» у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі було комплексно досліджено теоретичні, аналітичні та практичні аспекти формування, удосконалення та інтеграції звітності зі сталого розвитку на прикладі ПрАТ Оболонь. Здійснений аналіз дозволив сформулювати науково обґрунтовані висновки та практичні рекомендації, спрямовані на модернізацію системи корпоративної звітності підприємства відповідно до сучасних міжнародних стандартів.

У першому розділі розкрито теоретичні засади сталого розвитку та нефінансової звітності. Встановлено, що сучасна концепція сталого розвитку ґрунтується на збалансованому поєднанні економічних, екологічних та соціальних аспектів діяльності підприємства. У роботі було наведено еволюцію підходів до формування нефінансових звітів, проаналізовано зміни та вимоги директиви CSRD і стандартів ESRS, а також визначено зростаючу роль ESG факторів у системі корпоративного управління. Розгляд етапів становлення звітності показав, що глобальний перехід до інтегрованої моделі є закономірним елементом розвитку міжнародної практики.

У другому розділі було здійснено детальний аналіз фінансово господарської діяльності ПрАТ Оболонь, його організаційної структури, виробничої характеристики, фінансових результатів та ключових економічних показників. Підприємство продемонструвало стабільні фінансові результати у 2022–2024 роках, зокрема зростання обсягів виробництва та зміцнення ринкових позицій. Разом з тим встановлено низку ризиків, пов'язаних з ефективністю використання ресурсів, змінами у собівартості продукції, впливом зовнішніх факторів і потребою модернізації механізмів управління сталим розвитком. Проведений аналіз показав, що підприємство має значний

потенціал для покращення результатів через оптимізацію екологічних і соціальних процесів.

У третьому розділі було розроблено комплекс практичних заходів, спрямованих на вдосконалення звітності зі сталого розвитку відповідно до вимог CSRD, ESRS і GRI. Виявлено основні проблеми: фрагментарність збору даних, недостатній рівень цифровізації, відсутність інтегрованої моделі звітності, неповне висвітлення ESG показників та відсутність системи внутрішнього аудиту нефінансових даних. Оцінка відповідності показала, що звітність підприємства є частково узгодженою зі стандартами ЄС, але потребує суттєвого вдосконалення.

На основі проведеного аналізу запропоновано інтегровану модель звітності, яка поєднує фінансові та нефінансові дані, передбачає створення ESG комітету, впровадження єдиної цифрової платформи, запровадження внутрішнього аудиту ESG показників, їх включення у систему бюджетування та ризик менеджменту. Впровадження зазначених заходів забезпечить підприємству прозорість, підвищить ефективність прийняття управлінських рішень, зменшить ризики та сприятиме формуванню звітності у форматі, який повністю відповідає сучасним вимогам CSRD та ESRS.

У підсумку слід зазначити, що ПрАТ Оболонь має значний потенціал до підвищення рівня сталого розвитку за рахунок систематизації ESG процесів, цифровізації обліку та інтеграції нефінансової звітності у корпоративне управління. Реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству зміцнити свою конкурентну позицію, підвищити інвестиційну привабливість, розширити можливості виходу на міжнародні ринки та забезпечити прозорість діяльності відповідно до сучасних вимог європейського бізнес середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Машевська А. А. Теоретичне підґрунтя організації оплати праці суб'єктів господарювання. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. 9 с.
2. Мельник Я. Оплата праці: правовий аспект. *Юридичний вісник*. 2020. № 6. С. 303–308.
3. Ткаченко О. С., Величко Р. В. Економічна сутність поняття «оплата праці» та підходи до її визначення. Наукові та прикладні аспекти удосконалення обліково-фінансового забезпечення підприємств в умовах нестійкої економіки: колективна монографія. Дніпро: Пороги, 2021. С. 113–122.
4. Машевська А. А. Економічна сутність та підходи до визначення «заробітна плата». *Молодий вчений*. 2021. № 4(92). С. 308–313.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 19. 07. 1999р. №40 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 14.10.2025)
6. Лисак В.Ю. Сутність заробітної плати та її значення в процесі економічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2020. № 4.6
7. Макаревич А.Є. Економічний зміст та підходи до поняття «заробітна плата». *Електронний журнал Дніпровського державного аграрно-економічного університету*. 2019 № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3815>. (дата звернення 14.10.2025)
8. Ткаченко О. С., Величко Р. В. Економічна сутність поняття «оплата праці» та підходи до її визначення. Наукові та прикладні аспекти удосконалення обліково-фінансового забезпечення підприємств в умовах нестійкої економіки: колективна монографія. Дніпро: Пороги, 2021. С.113-122.
9. Швиданенко Г. О. Економіка підприємства: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: КНЕУ, 2018. 551 с.86
10. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 14.10.2025)

11. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 14.10.2024)

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» Наказ Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>.

13. Інструкція зі статистики заробітної плати: наказ Міністерства статистики України від 13.01.2004 р. № 5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>. (дата звернення 14.10.2025)

14. Буряк П.Ю. Економіка праці й соціально-трудова відносини. К.: Центр навчальної літератури. 2010. 440 с.

15. Андросук М.В. Теоретичні основи організації оплати праці на вітчизняному підприємстві. Економічні науки. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ ім. В. Стуса, 2023. № 15 URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/14696> (дата звернення 14.10.2025)

16. Про затвердження Порядку проведення індексації грошових доходів населення: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2003р №1078. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1078-2003-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.10.2025)

17. Про Державний бюджет України на 2024 рік: Закон України від 09.11.2023 № 3460-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text> (дата звернення 14.10.2025)

18. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991р. № 15 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> (дата звернення 14.10.2024)

19. Войнаш Д. А. Сутність заробітної плати та її організація на підприємстві. Збірник наукових праць: Науково-практичної конференції «Без коріння саду не цвісти». 2022 р. Поліський національний університет. 2022. С. 133-136.

20. Грабчук І.Ф., Лайчук К.О. Організація праці на підприємстві. Всеукраїнська науково-практична конференція «Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів» 01 лютого 2023 року. Житомир: Поліський національний університет 2023. С. 55-57.

21. Економіка праці : навчальний посібник / за заг. ред. Г. В. Назарової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.

22. Боднарчук О.Г., Васьківська К.М., Левчук П.Р. До питання легалізації трудових відносин і виплати заробітної плати в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020, № 9. С. 138-141. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6571/1/6743_IR.pdf (дата звернення 14.10.2025).

23. Гуренко Т.О. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1153/1111> (дата звернення: 14.10.2025)

24. Конституція України від 28.06.1996 р. №30 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 14.10.2025)

25. Податковий кодекс України від 04.07.2003 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 14.10.2025)

26. Цивільний Кодекс України №435-IV від 16.01.2003р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 14.10.2025)

27. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України від 08.07.2010р. № 2464-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення 14.10.2025)

28. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999р.88 № 353. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення 14.10.2025)

29. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон

України від 15.03.2023 № 2136-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення 14.10.2025)

30. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 31.03.2023р. №27 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (дата звернення 14.10.2025)

31. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» від 01.01.2012 URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_011 (дата звернення 14.10.2025)

32. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 14.10.2025)

33. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин: Коментар Міністерства економіки до Закону України від 01.07.2022р. № 2352- IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ME220213>.

34. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі: Закон України від 05.02.2021р. № 1217- IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1217-20#Text>.

35. Андрощук М.В., Гевлич Л.Л. Проблеми первинного обліку кадрів вітчизняного підприємства в умовах воєнного стану. Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення. *Економічні науки*. 2023. № 82. С.108-110.

36. Батрак М. В. Первинне відображення поточних зобов'язань. *Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси*. 2021. Вип. 10(3). С. 35-4089

37. Андрощук М.В., Гевлич Л.Л., Диджитал-аудит розрахунків з працівниками як напрям удосконалення обліку і аудиту. Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання. Облік, аналіз і аудит: матеріали XXII міжнар.наук.-практ.конф., м. Вінниця, 21 груд.2023. Вінниця, 2023

38. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / за редакцією Ф.Ф.Бутинця. Житомир : ПП «Рута», 2020. 750 с.
39. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. 2-е видан., допов, і перер., Житомир : ЖІТІ, 2016. 672 с.
40. Бухгалтерський облік в Україні. Навчальний посібник / за ред. Р.Л. Хом'яка. 5-те вид., доп. і перероб. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2019. 1088 с.
41. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2014. 600 с
42. Фінансовий облік: підручник: в 2 ч. / за заг. ред. М.І. Бондаря, Л.Г.Ловінської. Київ : КНЕУ, 2012. Ч.1. 553 с.
43. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий та управлінський облік: Навч. посіб. 2-е видан., допов, і перер., Житомир, ЖІТІ, 2018. 375 с.
44. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. 373 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua> (дата звернення: 06.11.2025).
45. Організація обліку: навч. посіб. /за ред. М.Ю. Карпушенко. Харків : ХНАМГ, 2011. 241 с. URL: <http://eprints.kname.edu.ua> (дата звернення: 08.11.2025).
46. Пантелєєв В.П. Фінансова звітність: навчальний посібник. За ред. д.е.н., проф.. В.О.Шевчука. Київ, Державна академія статистики, обліку та аудиту, 2004. 227 с.
47. BAS ERP. URL: <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-corp/bas-erp/>
48. Ходзицька В.В. Євроінтеграційні орієнтири України: принцип комунікації; збір. мат. Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції90 «Принципи гендерної рівності та недискримінація рівності як євроінтеграційні орієнтири у сфері вищої освіти» (м. Київ, 14 лютого 2024 р.).-м.Київ:КНЕУ,2024.- С.149-151 (0,2 д.а.)
49. Прокопенко І.Ф. Методика та методологія економічного аналізу К.: ЦУЛ, 2020. 336 с.

50. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. К. : Товариство «Знання», 2019. 358 с.
51. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз : навч. посібник. К.: МАУП, 2020. 152с.
52. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз : Навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2017. 488 с.
53. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз підприємств : навч. посіб. К.: КНЕУ, 2018. 365 с.
54. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз бізнесу : навч. посіб. Полтава: ІнтерГрафіка, 2021. 288 с.
55. Микитюк В. М., Паламарчук Т. М., Русак О. П. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посібник. Житомир: Рута. 2018. 440 с. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/10003/1/OEA_2018_440.pdf (дата звернення: 09.11.2025)
56. Пацула О. І. Аналіз господарської діяльності: навч. посібник. Львів: ЛДУВ. 2014. 337 с
57. Синькевич Н. І., Краузе О. І. Економічний аналіз: перспективи розвитку в умовах діджиталізації економіки. *Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету*. 2023. С. 7-15. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/41214> (дата звернення: 09.11.2025)
58. Методи і методика економічного аналізу. URL: <https://ea.ptngu.com/html/lec/lec1-3.html> (дата звернення 10.11.2025)
59. Синькевич Н.І. Економічний аналіз: конспект лекцій. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://elart91u.tntu.edu.ua/bitstream/lib/24763/1/Ekonomichnyj_analiz_konspekt.pdf (дата звернення 10.11.2025).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А. Нефінансовий (ESG) звіт ПрАТ «Оболонь» за 2024 рік

Нижче подано модельований нефінансовий (ESG) звіт ПрАТ «Оболонь» за 2024 рік.

1. Загальна інформація
2. Скорочена назва ПрАТ «ОБОЛОНЬ»
3. ЄДРПОУ 09351097
4. Юридична адреса 04212, м. Київ, Оболонський район, вул.
5. Богатирська, буд. 3
6. Зареєстрований Оболонська районна у місті Києва Державна
7. Адміністрація, 02.12.2004р
8. Галузева належність (1) 11.05
9. Галузева належність (2) 11.06
10. Галузева належність (3) 11.07
11. Керівник Булах Ігор Васильович, Генеральний директортел., тел. (044) 412-84-10
12. Контактна особа Ячник Олександр Миколайович тел. (044) 201- 47 – 75
13. Електронна поштова адреса corp@kiev.obolon.ua

2. Екологічні показники

Показник	Значення 2024
Загальне енергоспоживання	142 500 МВт·год
Частка ВДЕ	28%
Викиди CO ₂ (Score 1+2)	41 100 т CO ₂ e
Водозабір	2,83 млн м ³
Переробка відходів	87%

**ДОДАТОК Б. Фінансова звітність ПрАТ «Оболонь» за 2022–
2024 роки**

БАЛАНС

Стаття	2022	2023	2024
Необоротні активи	4 380 000	4 520 000	4 710 000
Основні засоби	3 810 000	3 920 000	4 050 000
Оборотні активи	1 920 000	2 150 000	2 410 000
Грошові кошти	550 000	600 000	680 000
Усього активів	6 300 000	6 670 000	7 120 000

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	2022	2023	2024
Чистий дохід	10 480 000	11 260 000	12 530 000
Собівартість	7 840 000	8 250 000	9 100 000
Валовий прибуток	2 640 000	3 010 000	3 430 000
Чистий прибуток	840 000	1 020 000	1 260 000

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Стаття	2022	2023	2024
Операційна діяльність	1 380 000	1 450 000	1 640 000
Інвестиційна діяльність	-620 000	-710 000	-780 000
Фінансова діяльність	-210 000	-180 000	-150 000

ДОДАТОК В. Карта ESG-ризиків ПрАТ «Оболонь»

Екологічні ризики:

- Кліматичні ризики
- Вартість енергоносіїв
- Ресурсна залежність

Соціальні ризики:

- Нестача персоналу
- Ризики охорони праці
- Соціальна нестабільність

Управлінські ризики:

- Логістичні ризики
- Регуляторні зміни
- Репутаційні загрози

ДОДАТОК Д. Карта стейкхолдерів ПрАТ «Оболонь»

Основні групи стейкхолдерів:

1. Працівники
2. Споживачі
3. Постачальники
4. Дистриб'ютори
5. Громади
6. Інвестори
7. Органи влади
8. Екологічні організації

Дата звіту 12/1/2025

Дата редагування 12/1/2025

Документ прийнятий

Звіт подібності

Метадані

Назва організації

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU

Заголовок

Теоретичні та практичні аспекти формування звітності зі сталого розвитку підприємства

Автор

Науковий керівник / Експерт

Осіпчук Вікторія Сергіївна/ к.е.н., доцент Ходацька В.В.

Підрозділ

кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності вказує, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

КП 2

13182

Кількість слів

КЦ

109054

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		1
Інтервали		0
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		3

Джерела

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копію тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Копію тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d7d1f688-a683-419e-abc4-4a858e964cfc/content	52 0.39 %	
2	https://kneu.edu.ua/userfiles/Department_of_Administration_and_Marketing_Personn/Kafedra+marketing+u+%25D1%2596m_+A_F_Pavlenka%202019/Metod_recomend_KBR_Marketing_2020.pdf	18 0.14 %	
3	https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xmi/show/corp_upr/8114	11 0.08 %	
4	STANDARDS OF SOCIALLY RESPONSIBLE BUSINESS ACTIVITIES AS A TOOL FOR SUCCESS IN INTERNATIONAL MARKETS Бела О. О., П. О. Черномаз, О. В. Дикань;	9 0.07 %	

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ
ТА ФІНАНСОВИЙ МОНИТОРИНГ:
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів

X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ

25 квітня 2025 року

*X Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених:
«Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку»*

Малюта Ю.В.	Облікова політика щодо основних засобів як механізм оптимізації управлінських рішень	61
Мамчур А.О.	Проблемні аспекти бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями і замовниками в період дії воєнного стану	63
Мельничук І.І.	Облік «зелених» інвестицій і витрат на декарбонізацію: як обліковувати нову реальність?	65
Менько В.О.	Франчайзинг в обліку розрахунків з постачальниками	68
Музиченко А.С.	Облік та аналіз нематеріальних активів на підприємстві	70
Назім А.Р.	Історичний аспект формування синтетичних і аналітичних рахунків	73
Новіков В.В.	Потреби інвесторів в обліково-аналітичній інформації в умовах сталого розвитку	75
Овчар Т.О.	Відсутність чітких методик обліку екологічних витрат	78
Олексюк І.В.	Роль бухгалтерського обліку на підприємстві: правовий аспект	80
Олійник А.В.	Правове регулювання обліку на підприємстві	82
Онищенко В.О.	Сутність фінансової звітності	84
Осіпчук В.С.	Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток звітності зі сталого розвитку в українських компаніях	86
Переволоцька В.С.	Розкриття інформації про основні засоби у звітності підприємства	88
Савчук Д.О.	Оцінка виробничих запасів в агровиробництві	90
Спінсько Є.В.	Проблеми організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві	93
Слободянюк А.О.	Особливості документування та обліку оплати праці із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення	95
Степанчук О.С.	Нефінансова звітність: теоретичні та практичні аспекти	97
Терянік Д.О., Задорожняк В.А.	Удосконалення внутрішнього контролю в системі управління рухом палива в аграрних підприємствах	100
Тимошенко Ю.С.	Особливості закриття 23 рахунку в бухгалтерському обліку сільськогосподарських підприємств	102
Троцькій О.О.	Сутність, значення та обліково-інформаційне забезпечення кредиторської заборгованості підприємства.	104
Фатєєва І.О.	Використання міжнародних стандартів обліку в умовах глобалізації.	106
Хоменко Т.В.	Доходи фізичних осіб, їх облік, контроль та оподаткування	108
Челомбітсько І.О.	Фінансові результати підприємства як індикатор ефективності господарської діяльності	110
Чудик М.Р.	Методика обліку грошових коштів у касі та на рахунках в банку: типові помилки та способи їх уникнення	112
Чумак В.С.	Організація обліку діяльності та її аналіз на підприємствах - суб'єктах малого підприємництва	114
Шевченко А.А.	Облікова політика підприємства: теоретико-аналітичний та регуляторний аспект	116
Шобей Г.В.	Інтеграція комп'ютерно-орієнтованого обліку витрат у систему менеджменту інтернет-торгівлі	118
Щербакова М.В.	Трансформація бухгалтерського обліку у світі сталого розвитку: проблеми, виклики та перспективи	121

УДК 658.14:502.131.1:061.1ЄС(477)

Осіпчук В.С.,

*студентки ф-ту ОПМ, 5 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник - Ходзицька В.В. – к. е. н.,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу*

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЯХ

Сталий розвиток в 2025 році набуває ширшого значення, ніж заклик до залучення та співпраці на світовому рівні. Термін ототожнюють з поняттям глобальної імперативи. Міжнародні організації наполягають на інтеграції сталого розвитку в різні сфери діяльності, особливо це стосується глобальних ринкових учасників. Свідомі стейкхолдери, які є ESG-орієнтовані (уряд, організації, інвестори, працівники, споживачі), закликають компанії до прозорого звітування про вплив на довкілля, суспільство, управління. Таким чином, нефінансова звітність стала головним інструментом для відображення сталого розвитку підприємства. Варто згадати такі організації, як ISSB та GRI, які займаються розробкою звітування сталого розвитку для забезпечення прозорості, узгодженості та сумісності між різними стандартами. Це дозволяє задовільнити потреби та запити різних учасників, від інвесторів до стейкхолдерів [3, с. 109-112].

Європейський Союз у відповідності із «Зеленою угодою» (European Green Deal) та за допомогою різних стратегічних угод посилює вимоги до нефінансової звітності. Директива CSRD про корпоративну звітність зі сталого розвитку, яка набрала чинності, вже реалізовується країнами-членами ЄС. Попередня директива CSDDD зобов'язувала впроваджувати комплексну перевірку сталого розвитку, вплив підприємства на навколишнє середовище та прав людини. Потрібно зауважити, що це може призвести до розширення кола компаній, які будуть впроваджувати нефінансову звітність [1, с.21-30]. Адже новітня директива, що набрала чинності із січня 2025 року за допомогою ERSR стандартів, деталізує звітність та спрощує принцип подвійної суттєвості. Вони охоплюють, як вплив діяльності компаній на сталий розвиток, так і вплив факторів сталості на фінансові показники підприємства. Не дивлячись, на військовий стан в країні, Україна досі тримає вектор кандидату на членство в ЄС. Застосування європейських стандартів сталого розвитку та звітності – це важлива умова інтеграції.

Євроінтеграційні процеси мають суттєвий вплив на стратегічний вектор України, який передбачає стандартизацію національного законодавства до норм та стандартів ЄС. З особливою увагою до вимог екологічної політики, соціальної відповідальності та корпоративного управління. Угода про асоціацію між Україною та ЄС зазначають вимоги впровадження українських компаній звітності щодо сталого розвитку.

Станом на 2025 рік практичне застосування нефінансової звітності в Україні знаходиться на початкових етапах розвитку, яке є на добровільній основі та з недостатнім рівнем розкриття інформації [4, с. 56-58]. Компанії стикаються з браком кваліфікованих працівників, обмеженими ресурсами та недостатньою обізнаністю. Але варто зазначити, що наразі відбуваються перші кроки:

— Розгляд змін в законодавстві, що стосується саме інтеграції елементів нефінансової звітності. 07.02.2025 року Мінфін оприлюднив проєкт, щодо Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»», що вбачає запровадження звітності зі сталого розвитку, спираючись на європейське законодавство [2]. Таким чином, доповнивши Закон України новою статтею 12-2 «Звітність зі сталого розвитку». Своєчасне прийняття положення набуде чинності вже з 1 січня 2026 року.

— Розробка нових законодавчих актів, галузевих стандартів та рекомендацій щодо застосування сталого розвитку; впровадження вимог щодо аудиту звітів про сталий розвиток; залучення штрафних санкцій. Це допоможе визначити перелік підприємств, які обов'язково мають застосовувати звітування про сталий розвиток.

— ЄС та міжнародні організації проявляють ініціативи, проводячи семінари, конференції, вебінари та різні заходи, які підвищують обізнаність українського бізнесу.

— Вищі навчальні заклади та програми з підвищення кваліфікації включають в освітні програми питання сталого розвитку та складання нефінансової звітності за стандартами ЄС, розглядаючи практичне застосування глобальних учасників світового ринку.

— Європейські партнери створюють експертні групи та центри для допомоги українським компаніям, адже прагнуть виступати інвесторами «зеленого» фінансування, що є позитивним моментом для нашої держави.

— Євроінтеграційні процеси стимулюють застосуванню ESRS стандартів, що полегшує роботу кваліфікованих працівників, складання нефінансової звітності та орієнтацію до єдиних вимог, double materiality, ESG-тематики. Екологічні, соціальні та управлінські стандарти стають головними факторами на вихід міжнародного ринку. До них належать форми МСФЗ S1, МСФЗ S2, звітність E1, G1 – це основні блоки для розкриття повної інформації. З наближенням до європейських стандартів їх використання стане актуальним для українських компаній [5, с. 26-33].

— З підвищенням використання нефінансової звітності, українські бізнеси отримали перевагу в управлінні ризиками, підвищенням залученості інвестицій, покращенням репутації та довіри з боку споживачів. Такі компанії, як «KERNEL» один з найбільших агрохолдингів України, демонструє повну інформацію про земельні ресурси, соціальну діяльність, корпоративне управління. Найбільша енергетична приватна компанія «ДТЕК» використовує стандарти GRI, де спрямовує увагу на викиди парникових газів, що є важливим

питанням в директиві CSRD. Зазначені приклади демонструють, як євроінтеграційні процеси стають каталізатором розвитку звітності зі сталого розвитку [3., с. 112].

Отже, основні виклики євроінтеграційних процесів з якими зіштовхнулись українські компанії: недостатня кількість фахівців; відсутність національного законодавства; складність адаптування міжнародних стандартів, враховуючи українське бізнес-середовище. Таким чином, інтеграційні процеси до ЄС висвітили, як позитивні моменти, так і основні перепони з якими нам ще доведеться боротися та підлаштовуватись до нових реалій. Хоч Україна і перебуває у військовому стані, але наразі бізнес, уряд, галузеві організації, громади та громадяни мають можливість усвідомити важливість підтримки, розвитку та впровадження сталого розвитку, вибираючи вірний курс до ЄС.

Список використаних джерел

1. Ловінська Л. Г. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток бухгалтерського обліку та звітності в Україні. *Фінанси України*. 2014. № 9 (226). С. 21–30.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV
3. Селецька Д. О. Звітність зі сталого розвитку: становлення, зміст, актуальність. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 2(108). С. 109–117.
4. Schall A. The CSDDD: Good Law or Bad? *European company law*. 2024. Vol. 21, Issue 3. P. 56–58.
5. Usatenko O. V. Harmonization of reporting of ukrainian enterprises with ESRS standards as a tool for achieving the sustainable development goals of ukraine. *Business inform* 2025. Vol. 1, no. 564. P. 26–33.

УДК 657.411.1:657.37

Переволоцька В.С.,

студентка ННІ економіки та менеджменту, I курсу,
спец. 071 «Облік і оподаткування»,
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»,
Науковий керівник – Остапенко Т.М. – к. е. н.,
доцент кафедри обліку та аудиту

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ОСНОВНІ ЗАСОБИ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Основні засоби в Балансі (Звіті про фінансовий стан) відображаються в розділі «Необоротні активи» (з кодом рядка 1010) за залишковою вартістю, яка є різницею між первісною вартістю (код рядка 1011) та накопиченою амортизацією (код рядка 1012) [1].

Рядки Балансу, пов'язані з обліком основних засобів:

1. Рядок 1005 «Незавершені капітальні інвестиції» безпосередньо стосується основних засобів. У ньому відображається сума капітальних інвестицій в необоротні активи, які залишилися незавершеними на дату